

č. 3-2017

MESIAČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

- ▶ Václav Macek
a Jelena Paštková

TÉMA

- ▶ Filmová
distribúcia 2016

RECENZIA

- ▶ Hitchcock/Truffaut
- ▶ Moonlight
- ▶ Profesionálna cudzinka
- ▶ Sprisahanie šedej rasy

V PREDAJI OD
MARCA 2017

DRUHÉ
ROZŠÍRENÉ
VYDANIE

NA ÚVOD

Marcové číslo *Film.sk* je tak trochu „roz-kročené“ medzi súčasnosťou a históriou. Aktuálne nás príjemne zamestnáva správa o úspechoch slovenskej kinematografie na februárovom Berlinale, kde sa v hlavnom programe uviedli filmy *Piata loď* (r. I. Grófová), *Cez kosti mŕtvych* (r. A. Holland) a *Masaryk* (r. J. Ševčík) a prvé dva napokon aj získali ocenenia. K berlínskemu festivalu sa vraciame v rubrike Ohlasy, no *Piatej lodi* a *Masarykovi* sa podrobnejšie venujeme aj v rubrike Novinky – oba tituly sa totiž v marci dostávajú do slovenskej kinodistribúcie. Nových domácich filmov v kinách je však oveľa viac, až prekvapivo veľa – ďalšími sú *Baba z ľadu* (r. B. Sláma), *Diera v hlave* (r. R. Kirchoff), *Únos* (r. M. Čengel Solčanská), *Obchádzka na ceste k dokonalej ilúzii* (r. R. Filo) a stredometrážny dokument *Život v oblakoch* (r. E. Baláž).

Zaujímavé je, že hneď niekoľko slovenských filmových noviniek sa tematicky vracia do minulosti. Platí to nielen pre *Masaryka*, ale aj pre *Dieru v hlave*, ktorá v autorskom podaní Roberta Kirchoffa reflektuje rómsky holokaust počas vojny. No a Mariana Čengel Solčanská sa na žánrovej pôde trileru vracia do 90. rokov a hovorí o zločineckých praktikách v napačení na politické špičky. Bez ohľadu na to, či sa jej *Únos* presadí na zahraničných festivaloch, pre tunajšie prostredie to môže byť dôležitý film.

Dôležitý je aj ponor do filmovej histórie, ktorý ponúka nová, dlho pripravovaná publikácia *Dejiny slovenskej kinematografie 1896 – 1969*, a *Film.sk* prináša rozhovor s jej autormi Václavom Macekom a Jelenou Paštěkovou. Kniha sa bude krstiť na Medzinárodnom festivale filmových klubov Febiofest, ktorý je ďalšou dobrou príležitosťou na zmysluplné návraty do minulosti, ale takisto na spoznávanie najnovších podôb slovenskej kinematografie.

► Daniel Bernát

MAJE OBLÚBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

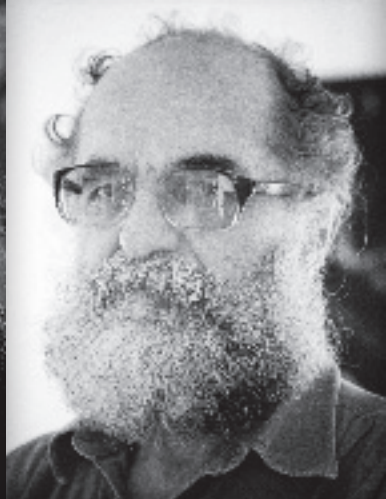
▲ Martin Korčok,
vedúci Múzea holokaustu v Seredi

Obchod na korze je pre mňa jedným z nezabudnuteľných filmov. Scenár k nemu napísal Ladislav Grosmán, človek s veľkým srdcom a charakterom. Keď som sa jeho manželky Edity Grosmanovej opýtal, ako by opísala svojho manžela, povedala mi: „*Patrila som medzi dievčatá, ktoré deportovali prvým transportom do Osvienčimu dňa 25. marca 1942. Prežila som, ale ochorela na tuberkulózu kostí. Po vojne ma museli operovať. Lekár povedal, že už nikdy neohnem koleno. Keď som sa pýtala manžela: ‚Lacko, neváď ti, že budem krívať?‘, on mi odpovedal: ‚Dôležité je, aby ti duša nekrívala.‘ To bol Laco Grosman.‘* Svoj charakter preniesol aj do spomínaného filmu, ktorý nastavuje zrkadlo slovenskej spoločnosti v ťažkých vojnových časoch. Môj srdcový vzťah k filmu *Obchod na korze* umocňuje aj skutočnosť, že jednu z hlavných úloh stvárnil veľikán česko-slovenskej kinematografie Jozef Kroner. Som presvedčený, že ak by hovoril po anglicky, podmaní si Hollywood. Na druhej strane, k životu patrí aj smiech a zábava. Ako sa vraví, nielen chlebom je človek živý. Túto časť nášho života vyplňajú aj komédie. Bratia Česi sú v tomto žánri majstri, ale i na Slovensku sa nájde pár kultových titulov. A medzi také radím komédiu Juraja Jakubiska *Nevera po slovensky*. Čaro filmu spočíva podľa mňa v tom, že ak by sme sa ocitli v situácii hlavných hrdinov, poriadne by nám to skomplikovalo život, no ak sa v nej ocitne niekto iný, je o zábavu postarané. Veď už klasik povedal, že najväčšia radosť človeka je škodoradosť. Pokiaľ to platí len vo vzťahu k deju filmu, je neškodná. ▲

Martin Korčok s Editou Grosmanovou. ■ FOTO: Rado Dúbavský

26

16

20

Jana Dudková, filmová teoretička

Nedávno uverejnil Václav Macek text o dvoch prípadoch, keď sa napriek odmietavým posudkom stali doktorandky majiteľkami titulu PhD. Konanie komisie bolo v oboch prípadoch legitímne, zamietavé posudky boli vyvážené kladnými, práce boli napriek vážnym nedostatkom v domácom kontexte inšpiratívne a navyše nešlo o prvé prípady tohto druhu. No hoci Macek toto neberie do úvahy, je jeho text v časopise *Kino-Ikon 2/2016* dôležitým signálom neudržateľného problému. Týmto problémom nie je zrod „koalície priemerných“, o ktorej píše, ale dlhodobý výskyt priemernosti. A je ním aj fakt, že v našom štáte neexistuje účinná prevencia podvádzania na štátnych dotáciách, alebo to, že počet finančne podhodnotených a vyhorených pedagógov ide ruka v ruke s počtom rezignovaných študentov, že ešte ani poslucháči doktorandského stupňa neovládajú pravopis či základné pravidlá citovania, že výučba metodológie je na Slovensku v mnohých disciplínach v počiatkoch.

V oboch prípadoch, o ktorých sa zmieňuje Macek, zvažovali komisie i školitelia okrem iného aj fakt, že doktorandky práce *napísali*, a teda sa zachovali etickejšie než pár ich kolegov z rovnakej disciplíny (v súčasnosti dramaturgov, umeleckých a programových riaditeľov festivalov), ktorých konanie sa s trochou zveličenia dá opísať aj slovami „dobrať štátne a zmiznúť“.

Kombinácia štedrých štipendií s nedostatkom pracovných príležitostí v akademickej sfére láka k podvodom. Výsledkom je nakoniec aj efekt sériovosti a vzájomné uisťovanie sa v dojme, že dočerpať štipendium, no neodovzdať prácu nie je hriech. Veď takisto nie je hriech dočerpať grant bez presvedčivého výkonu, keď možnosti sankcionovania autorov nepodarených projektov (napríklad aj filmov) zo strany grantových agentúr sú rovnako minimálne. Ani komisie Audiovizuálneho fondu zatiaľ nie sú vždy povinné kontrolovať výsledky projektov, ktoré podporili. No akosi priveľmi sa spoliehame na to, že štát (alebo agentúra) je tým, kto má regulovať, sankcionovať a ísť príkladom, a málo sa zamýšľame nad osobnou mierou poctivosti.

O to viac ma v tomto kontexte teší, že slovenské filmové dianie má aj napriek nedokonalostiam v systéme podpory i vzdelávania čo ponúknuť. Teším sa z faktu, že Iveta Grófová nakrútila ďalší film, teším sa z jej úspechu a úspechu ďalších slovenských koprodukčných filmov na Berlinale. Ale napríklad aj z pracovitosti svojho nového kolegu Mareka Urbana, ktorý je dobrým príkladom, že doktorandská práca sa dá úspešne obhájiť aj bez škandálov. ▲

Film.sk
 Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (18. ročník)
Vydavateľ:
 Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
 Film.sk / Slovenský filmový ústav
 Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
 TEL.: 02/57 10 15 25
 FAX: 02/52 73 32 14
 E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
 Daniel Bernát
Redakcia:
 Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
 generálny riaditeľ SFÚ
 Rastislav Steranka
 riaditeľ NKC – SFÚ
 Marián Brázda
 vedúci edičného oddelenia SFÚ
 Miroslav Ulman
 odborný referent Audiovizuálneho
 informačného centra SFÚ
 Simona Nötová-Tušerová
 tlačová tajomníčka SFÚ
 Andrea Biskupičová
 vedúca predajne Klapka.sk

Štefan Vraštiak

Jazyková redakcia:
 Jaroslav Hochel

Design & grafická úprava:
 p & j

Tlač: Dolis, s. r. o.
 Uzávierka čísla 3/2017:
 27. 2. 2017

Snímka na titulnej strane:
 Piata loď – Hulapa film

Film.sk vychádza s podporou MK SR.
 ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať
 s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
 vrátane údajov v elektronickej podobe len
 s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
 © Slovenský filmový ústav

- 03 **MYSLÍM SI**
 04–05 **KALENDÁRIUM**
 06 **KALENDÁRIUM: 24. MFFK Febiofest**
 07–12 **PREMIÉRY** v kinách
 13 **NOVINKY:** Baba z ľadu podľa Bohdana Slámu
 14–15 **NOVINKY:** Diera v hlave podľa Roberta Kirchhoffa
 16–17 **NOVINKY:** Masaryk podľa Juliusa Ševčíka
 18–19 **NOVINKY:** Piata loď podľa Ivety Grófovej
 20–21 **NOVINKY:** Únos podľa Mariany Čengel Solčanskej
 22–23 **NOVINKY:** Obchádzka na ceste k dokonalej ilúzii podľa Róberta Fiľu
 24 **NOVINKY:** Život v oblakoch podľa Erika Baláža
 25 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
 26–29 **ROZHOVOR:** Václav Macek a Jelena Pašteková
 30–31 **TÉMA:** Filmová distribúcia v roku 2016
 32–34 **RECENZIA:** Profesionálna cudzinka podľa Anny Gruskovej
 35–37 **RECENZIA:** Sprisahanie šedej rasy podľa Maroša Beráka
 38–39 **RECENZIA:** Hitchcock/Truffaut podľa Kenta Jonesa
 40–41 **RECENZIA:** Moonlight podľa Barryho Jenkinsa
 42–43 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
 44 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
 45 **OHĽASY:** 46. MFF Rotterdam
 46–47 **OHĽASY:** 67. Berlinale
 48 **PROFIL:** Juraj Kukura
 49 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU:** Týždeň vo filme
 50 **TIPY Mesiaca:** Kino Lumière
 51 **VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
 52 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**

MYSLÍM SI

► FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU

■ BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE

► www.kino-lumiere.sk

9 / 25 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Ivan Krivosudský

Čert nespí (r. P. Solan, F. Žáček, 1965) + lektorský úvod: Eva Petrželová, Hriech Kataríny Padychovej (r. M. Hollý, 1973) + lektorský úvod: Lukáš Šútor

10 / MAREC ► 18.15, 20.45

Double Bill

Šťastie (r. T. Solondz, 1998), Modrý zamat (r. D. Lynch, 1986)

11 / 12 / 14 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Juraj Kukura

Eden a potom... (r. A. Robbe-Grillet, 1970) + lektorský úvod: Tatiana Rusnáková, Deváté srdce (r. J. Herz, 1978), Stíny horkého léta (r. F. Vlášil, 1977)

13 / MAREC ► 18.15

Očami filmových spravodajcov

Pravidelný cyklus kina pripomína najvýznamnejšie domáce filmové periodikum *Týždeň vo filme*. Výber týždenníkov z rokov 1947 až 1975 sa tentoraz venuje téme Vsesokolské zlety a spartakiády.

14 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Jiří Bartoška

Stíny horkého léta ((r. F. Vlášil, 1977)

15 / 16 / 17 / 25 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Michal Dočolomanský

Medená veža (r. M. Hollý, 1970) + lektorský úvod: Matej Sotník, Adéla ještě nevečeřela (r. O. Lipský, 1977), Tisícročná včela (r. J. Jakubisko, 1983), Hriech Kataríny Padychovej (r. M. Hollý, 1973)

18 / 19 / MAREC ► 18.15

Homage: Emmanuelle Riva

Hirošima, moja láska (r. A. Resnais, 1959), Láska (r. M. Haneke, 2012)

20 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Karol Floreán

Pásmo krátkych filmov z obdobia rokov 1980 až 1986: Víkendy na druhom svete, Len porozumenie, Remeslá a čas, Priznané vrany, Do piatich minút..., Chráň si ruky! + lektorský úvod: Eva Filová

21 / 22 / MAREC ► 18.15

Homage: John Hurt

Sloní muž (r. D. Lynch, 1980), Melancholia (r. L. von Trier, 2011)

23 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Zdenek Sirový

Smuteční slavnost (1969)

24 / 26 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Ugo Tognazzi

Včelia kráľovná (r. M. Ferreri, 1963), Poznal som ju dobre (r. A. Pietrangeli, 1965)

27 / MAREC ► 18.15

Kratasy z archívu

Pásmo Ženy v socializme prinesie krátke filmy o ženách a pre ženy. Vo výbere Evy Filovej sa uvedú snímky z rokov 1968 až 1980: *Týždeň vo filme* č. 10/1968, *Týždeň vo filme* č. 10/1969, *Letušky*, *Dievčatá*, *Žltá a modrá*.

28 / 29 / MAREC ► 18.15

Výročia osobností: Martin Frič

Lidé na kře (1937), Pytláková schovanka aneb Šlechtný milionář (1949)

30 / 31 / MAREC ► 18.15

Filmový kabinet EXTRA

Zlaté opojenie (r. Ch. Chaplin, 1925), Diktátor (r. Ch. Chaplin, 1940)

■ BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY

► www.a4.sk

1 / 12 / 13 / 14 / 19 / MAREC ► 18.30, 20.00
Kino inak

Baba Vanga (r. A. Niemczyk), Hotel Úsvit (r. M. Rumanová), Durasová a film (r. D. Auvray), Hitchcock/Truffaut (r. K. Jones), Filmár(ky) (r. J. Gayet, M. Busson)

20 / 22 / MAREC ► 20.00

Fresh Air

Doprava doľava, Paríž severu (r. H. Gunnar Sigurðsson)

■ BRATISLAVA – MESTSKÁ KNIŽNICA – KLARISKÁ 16

► www.mestskakniznica.sk, http://trnka.biz

27 / MAREC ► 13.30, 15.30

Kino pre nevidiacich a slabozrakých

Kruté radosti (r. J. Nvota) + beseda s producentom Marianom Urbanom

■ TRNAVA – BERLINER DKP

► www.malyberlin.sk

1 / MAREC ► 18.00

iShorts: Krátke filmy nominované na Oscara

■ KOŠICE – TABAČKA KULTURFABRIK

► www.tabacka.sk

7 / MAREC ► 19.00

Profesionálna cudzinka (r. A. Grusková) + hostia

14 / MAREC ► 19.00

Peter Konečný: Večer filmov, ktoré vám môžu zmeniť život

21 / 26 / MAREC ► 19.00

Zaostrené na... Jim Jarmusch

Mŕtvy muž, Noc na zemi

28 / MAREC ► 19.00

KineDok: Cambridge (r. E. Trajkova)

■ PREHLIADKY A FESTIVALY NA SLOVENSKU

2 – 8 / MAREC

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE, FOAJÉ, ARTKINO ZA ZRKADLOM, KINO MLADOSŤ, KINO Klap VŠMU)

24. MFFK Febiofest

O podujatí čítajte na strane 6.

► www.febiofest.sk

4 / MAREC – 7 / APRÍL

(BANSKÁ BYSTRICA, KEŽMAROK, KOŠICE, LEVICE, MARTIN, POPRAD, PREŠOV, PRIEVIDZA, TRENČÍN, TRNAVA)

24. MFFK Febiofest

O podujatí čítajte na strane 25.

► www.febiofest.sk

17 – 18 / MAREC

(PEZINOK – KULTÚRNE CENTRUM)

13. Pezinský amatérsky filmový festival

Festival ponúkne nezávislé, amatérske, nízorozpočtové a študentské krátke filmy, workshopy a ďalšie sprievodné podujatia. ► www.festivalpaff.sk

22 – 26 / MAREC

(BRATISLAVA – CINEMA CITY AUPARK)

18. Medzinárodný festival horského filmu a dobrodružstva Hory a mesto

Zo slovenských filmov festival uvedie napríklad *Sloboda pod nákladom* (r. P. Barabáš) alebo *Nesmrtelný les* v režii Erika Baláža, ktorý vznikol v rámci trilógie *Tajomné Karpaty* a na festivale bude mať premiéru. Baláž a kameraman Karol Kaliský sa zúčastnia aj na workshope o filmovaní v divočine. Festival bude hostiť aj slovenských lezcov a skialpinistov. ► www.horyamesto.sk

22 – 29 / MAREC

(BRATISLAVA A ĎALŠIE SLOVENSKÉ MESTÁ)

4. Crème de la Crème

Týždeň francúzskeho filmu prinesie pestrý výber titulov z francúzskej kinematografie.

► http://cremedelacreme.filmeeurope.eu

24 – 26 / MAREC

(BRATISLAVA – DOM KULTÚRY RUIZINOV)

IstroCON a Comics Salón 2017

Na 30. ročníku festivalu IstroCON sa budú okrem iného premiatať najnovšie filmy žánrov sci-fi, fantasy a horor. ► www.game-expo.sk

► PODUJATIA SLOVENSKÉHO FILMU V ZAHRANIČÍ

24 / FEBRUÁR – 2 / MAREC

45. MFF Fest, Belehrad (SRBSKO)

Učiteľka (r. J. Hřebejk)

► www.fest.rs

6 – 15 / MAREC

19. festival dokumentárnych filmov

o ľudských právach Jeden svet, Praha (ČESKO)

Diera v hlave (r. R. Kirchhoff) v sekcii Česká soutěž

► www.jedensvet.cz

8 – 12 / MAREC

47. Tampere Film Festival (FÍNSKO)

Rosso Papavero (r. M. Smatana) v sekcii Kiddies

► http://tamperefilmfestival.fi

11 – 18 / MAREC

13. argentínsko-európske filmové stretnutie Pantalla Pinamar, Pinamar (ARGENTÍNA)

Učiteľka (r. J. Hřebejk)

► www.pantallapinamar.com

12 / MAREC

Czech & Slovak Film Season in Stow, Londýn (VELKÁ BRITÁNIA)

Tisícročná včela (r. J. Jakubisko), Pásla kone na betóne (r. Š. Uher)

► www.velvet4film.org

17 – 19 / MAREC

Sheffield Adventure Film Festival SHAFF

(VELKÁ BRITÁNIA)

Sloboda pod nákladom (r. P. Barabáš)

► http://shaff.co.uk

23 / MAREC – 6 / APRÍL

22. MFF Kino Pavasaris, Vilnius (LITVA)

Špina (r. T. Nvotová) v sekcii New Europe – New Names

► http://kinopavasaris.lt

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Zuzana Sotáková

Marec štartuje Febiofestom

► Zuzana Sotáková

Na návštevníkov 24. ročníka Medzinárodného festivalu filmových klubov Febiofest čakajú od 2. do 8. 3. v Bratislave premiéry nových slovenských filmov, medzinárodná súťaž, zahraničné snímky ocenené na Berlinale, v Cannes, Benátkach či Rotterdame, archívne, experimentálne i detské filmy aj rozmanitý sprievodný program.

Festival otvorí premiéra česko-francúzsko-slovenskej drámy *Baba z ľadu* (r. B. Sláma) a uzavrú ho premiéra koprodukčného filmu *Cez kosti mŕtvych* Agnieszky Holland, ktorý si odniesol z Berlinale Strieborného medveďa – Cenu Alfreda Bauera. Oba filmy budú sprevádzať delegácie tvorcov. „Najvýraznejšími osobnosťami, s ktorými sa diváci budú môcť stretnúť, sú poľská režisérka Agnieszka Holland, rumunský režisér Radu Jude, český dokumentarista Miroslav Janek a česko-slovenský tvorca Meir Lubor Dohnal. Diváci sa môžu tešiť aj na ďalších tvorcov, ktorí uvedú svoje filmy a zostanú na diskusiu,“ hovorí umelecký riaditeľ Febiofestu Přemysl Martinek. Festival uvedie celkovo 122 titulov v kinách Lumière, Mladost, Foajé, Klap VŠMU a v Artkine za zrkadlom.

Kľúčovou sekciou je súťaž V strede Európy. Vo výbere krátkych snímok z krajín V4 a Rakúska sa o cenu budú uchádzať aj slovenské tituly *Chilli* (r. M. Mikušová), *O sestre* (r. B. Sliepková), *Skúška* (r. G. Valentovič), *Bardo* (r. M. Drobná) a *Triptych* (r. M. Ryšan, M. Ďuriš, O. Hraška). Sekcia Slovenská filmová krajina uvedie v slovenskej premiére nielen film *Ivety Grófovej Piata loď*, ocenený v Berlíne, ale aj dokumenty *Diera v hlave* (r. R. Kirchhoff) a *Hotel Úsvit* (r. M. Rumanová), snímku *Vlk z Královských Vinohrad* (r. J. Němec), kinoverziu dokumentu *Český Alláh* (r. Z. Piussi) či pilotné časti cyklu *Biele vrany a hrdinovia medzi nami: Korupčná výchova* (r. R. Šveda) a cyklu *Budujeme Slovensko: Cukrovar v Šuranoch* (r. B. Beňová). Súčasťou tejto sekcie (ako i ďalších) budú aj archívne filmy SFÚ – napríklad *Pieseň o sivom holubovi* (r. S. Barabáš), ktorú premietnu v rámci pocty Albertovi Marenčinovi, alebo *Zbojník Jurko* (r. V. Kubal).

Ďalšími sekciami v programe sú Klubový film dnes (snímky zo zahraničných festivalov – napríklad *Bezbožní* od Ralice Petrovej, *Ľud som ja* Anny Roussillon,

Smrť Ľudovíta XIV. Alberta Serru, *Nevolaj ma syn* Anny Muylaert či *FC Roma* v réžii Tomáša Bojara a Rozálie Kohoutovej), Zrkadlo minulosti, Ochutnávka: Novinky ASFK, Osobnosti klubového filmu, Klubový jukebox, Filmový kabinet detom, Kino-Ikon+ a Experimental.

Súčasťou festivalu budú aj sprievodné podujatia vrátane Industry Days pre filmových profesionálov. „V ich strede stojí prezentácia pripravovaných slovenských filmov. Chystáme aj debatu o slovensko-rakúskej spolupráci v oblasti filmu a vôbec po prvýkrát na festival dorazí rad zástupcov špeciálnych distribučných platforiem. Sme veľmi radi, že prídu i zástupcovia francúzskej tvorivej asociácie ACID,“ hovorí Přemysl Martinek a pokračuje: „Miroslav Janek a Meir Lubor Dohnal budú mať masterclassy, rovnako aj Laurent Danielou, riaditeľ francúzskej spoločnosti Loco Films, ktorá sa venuje predaju práv k filmom na medzinárodnej scéne. A teší nás, že na Industry Days zavíta programový riaditeľ karlovarského festivalu Karel Och alebo reprezentanti prestížnych festivalov vo Varšave či v Toronte.“ Ďalej sa uskutoční napríklad krst knihy *Dejiny slovenskej kinematografie 1896–1969*, výstava plagátov zo zbierok SFÚ *Prieniky poľskej a slovenskej kinematografie*, workshop zameraný na prácu s filmovou surovinou s experimentálnym zoskupením Argentum Vivum, výstava fotografií Alexandra Hackenschmieda *Amerika 1936*, výstava fotografií *Generácia 90* alebo panelová diskusia o budúcnosti filmových klubov.

Výročnú cenu ASFK za prínos svetovej kinematografii si na Febiofeste prevzmal Meir Lubor Dohnal a Radu Jude, za prínos slovenskej kinematografii ocenia Alberta Marenčina.

Výber z bratislavskej časti festivalu sa od 4. 3. do 7. 4. predstaví aj v slovenských regiónoch (viac v rubrike Z filmového diania). ◀

◻ Rozšírenú verziu článku čítajte na www.filmsk.sk.

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 30. 3. 2017

150 miligramov

(*La fille de Brest*, Francúzsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 128 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Emmanuelle Bercot
HRAJÚ: Sidse Babbett Knudsen, Benoît Magimel, Charlotte Laemmel, Isabelle de Hertogh
DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Pneumologička v nemocnici v Breste príde na súvislosť medzi nevyjasnenými úmrtiami pacientov a podávaným lieku Mediator, ktorý je na trhu už 30 rokov. Ak má zvíťaziť pravda, musí Irène Frachon – jej skutočným príbehom sa film inšpiroval – zvíťaziť boj Dávida s Goliášom.

PREMIÉRA: 2. 3. 2017

Baba z ľadu

(*Bába z ľadu*, Česko/Francúzsko/Slovensko, 2017) DCP 2D + blu-ray + DVD, 107 min., MN 15, ČESKY, DRÁMA

RÉŽIA: Bohdan Sláma
HRAJÚ: Zuzana Kronerová, Pavel Nový, Daniel Vízek, Václav Neuzil ml., Tatiana Vilhelmová, Petra Špalková
DISTRIBÚTOR: ASFK

Po stretnutí s otužilcom Broňom začína odvozená Hana pozvoľna meniť svoj stereotypný život, ktorý sa dovtedy sústreďoval len na jej synov a ich rodiny. Na ceste za láskou a novým zmyslom života musí Hana čeliť aj rozpadávajúcim sa vzťahom medzi jej najbližšími.

► O filme čítajte viac na strane 13.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Agnus Dei

(*Les innocents*, Francúzsko/Polsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 115 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Anne Fontaine **HRAJÚ:** Joanna Kulig, Agata Buzek, Lou de Laâge, Agata Kulesza, Anna Próchniak, Vincent Macaigne, Helena Sujecka, Eliza Rycembel
DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Povojnový príbeh mníšok z benedikťánskeho kláštora v Poľsku, ktoré otehotneli po opakovanom znásilňovaní vojakmi Červenej armády. Konvent je postavený do ťažkej situácie: má prijať zodpovednosť materstva alebo opustiť deti počaté z hriechu?

PREMIÉRA: 2. 3. 2017

Balerína

(*Ballerina*, Francúzsko, 2016) DCP 2D, 89 min., MP 7, SLOVENSKÝ DABING/MAĎARSKÝ DABING, RODINNÝ, ANIMOVANÝ
RÉŽIA: Éric Summer, Éric Warin
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Denisa Dopiráková, Daniel Fischer, Štefan Kožka, Vladimír Kobielisky, Jana Valocká, Sväto Malachovský
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Malá Felicia, ktorá vášnivo miluje tanec, vyrastá v sirotinci na francúzskom vidieku. Spolu s kamarátom Victorom, ktorý sa chce stať vynálezcom, vymyslia riskantný plán, ako utiecť do Paríža. Felicia musí poriadne zabojsť, aby si splnila veľký sen – byť primabalerínou v parížskej opere.

PREMIÉRA: 9. 3. 2017

Aj dvaja sú rodina

(*Demain tout commence*, Francúzsko, 2017) DCP 2D, 118 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Hugo Gélin **HRAJÚ:** Omar Sy, Clémence Poésy, Antoine Bertrand, Gloria Colston, Anna Cottis, Barrie Martin
DISTRIBÚTOR: Continental film

Nonšalantný Samuel si užíva bezstarostný život, kým za ním nepríde bývalá známosť Kristin a nenechá mu ich spoločnú dcérku. Samuelovi neostáva nič iné, len sa usadiť, nájsť si prácu a byť otcom. Počas nasledujúcich rokov sa ukáže jeho rodičovské schopnosti, lenže na scéne sa z ničoho nič znovu objaví Kristin.

PREMIÉRA: 30. 3. 2017

Diera v hlave

(*Diera v hlave*, Slovensko/Česko, 2016) DCP 2D + blu-ray, 90 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNA ESEJ

RÉŽIA: Robert Kirchhoff
ÚČINKUJÚ: Raymond Gurême, Fata Dedić, Nadir Dedić, Toti Dedić, Ladislav Welward, Ján Konček, Krystyna Gil, Karol Parno Gierliński
DISTRIBÚTOR: ASFK

Dokument o rómskom holokauste, o ktorom sa sice vie, ale málo rozpráva. Režisér Robert Kirchhoff sa pohybuje po niekoľkých európskych krajinách a konfrontuje súčasnosť, v ktorej je tendencia zabúdať, so spomienkami posledných pamätníkov týchto hrozných udalostí.

► O filme čítajte viac na stranách 14 – 15.

PREMIÉRA: 30. 3. 2017

Ghost in the Shell

(*Ghost in the Shell*, USA, 2017) DCP 2D so slovenskými titulkami, DCP 3D s českými titulkami, MN 15, AKČNÝ/SCI-FI

RÉŽIA: Rupert Sanders

HRAJÚ: Scarlett Johansson, Michael Pitt, Takeši Kitano, Juliette Binoche, Michael Wincott
DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Hraná verzia slávneho anime je príbehom špeciálnej agentky, ktorá je kombináciou robota a človeka. Vede jednotku, ktorej úlohou je eliminovať tých najhorších kriminálnikov a extrémistov. Až narazí na nepriateľa, ktorý chce zničiť spoločnosť Hanka Robotics – lídra vo vývoji umelej inteligencie.

PREMIÉRA: 2. 3. 2017

Logan: Wolverine

(*Logan*, USA, 2017) DCP 2D + IMAX, 131 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ, DOBRODRUŽNÝ, FANTASY

RÉŽIA: James Mangold **HRAJÚ:** Hugh Jackman, Patrick Stewart, Richard E. Grant, Boyd Holbrook, Dafne Keen, Doris Morgado, Stephen Merchant
DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Divák sa ocitá v blízkej budúcnosti v oblasti mexickej hranice, kde našiel útočisko životom opotrebovaný Logan, ktorý sa stará o chorého Profesora X. Loganove plány na život v ústraní sa rýchlo rozpadnú, keď mu cestu skríži mladá mutantka s veľmi nebezpečnými prenasledovateľmi.

PREMIÉRA: 9. 3. 2017

Hitchcock/Truffaut

(*Hitchcock/Truffaut*, Francúzsko/USA, 2015) DCP 2D + blu-ray, 79 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY

RÉŽIA: Kent Jones **ÚČINKUJÚ:** Alfred Hitchcock (a. z.), François Truffaut (a. z.), Mathieu Amalric (rozprávač), Wes Anderson, Olivier Assayas, Arnaud Desplechin, David Fincher, Martin Scorsese **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Slávna kniha rozhovorov medzi výraznými režisérskymi osobnosťami dôsledne zachytáva Hitchcockov (i Truffautov) pohľad na film. Tento dokument spája archívne zábery a pôvodné záznamy rozhovorov s ukázkami z Hitchcockových filmov a s vyjadreniami ďalších uznávaných tvorcov.

► Recenziu filmu čítajte na stranách 38 – 39.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Masaryk

(*Masaryk*, Slovensko/Česko, 2016) DCP 2D, 106 min., MP 12, PŮVODNÉ ZNENIE S TITULKAMI, HISTORICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: Julius Ševčík **HRAJÚ:** Karel Roden, Oldřich Kaiser, Arly Jover, Hanns Zischler, Eva Herzegová, Jiří Vyorálek, Milton Welsh, Paul Nicholas, Zuzana Kronerová, Emília Vášáryová **DISTRIBÚTOR:** Garfield film

Prežil život bohéma, miloval ženy, hudbu, veľké gestá. V jeho srdci bojovala nespútanosť extravagantného umelca so zmyslom pre povinnosť a s morálkou úradníka a diplomata. To všetko v sebe niesla osobnosť Jana Masaryka a jeho životný príbeh.

► O filme čítajte viac na stranách 16 – 17.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

CHIPS

(*CHIPS*, USA, 2017) DCP 2D, MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Dax Shepard **HRAJÚ:** Michael Peña, Dax Shepard, Jessica McNamee, Adam Brody, Ryan Hansen, Vincent D'Onofrio, Kristen Bell

DISTRIBÚTOR: Continental film

Jon a Frank nastúpia do Kalifornskej diaľničnej hliadky, no každý z iných dôvodov. Kým Jon sa snaží dať do poriadku svoj život a manželstvo, Frank je tajný federálny agent vyšetrujúci lúpež, v ktorej môže mať prsty niekto znútra hliadky. Nesúrodá dvojica chce dokázať veľké veci, ale to sa ľahko povie...

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Mat sedemnásť

(*Quand on a 17 ans*, Francúzsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 116 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: André Téchiné **HRAJÚ:** Corentin Fila, Alexis Loret, Sandrine Kiberlain, Kacey Mottet Klein **DISTRIBÚTOR:** Film Europe Media Company

V najsviežejšej snímke svojej kariéry zachytáva sedemdesiatročný francúzsky klasik André Téchiné dvojicu sedemnásťročných chlapcov z malo-mesta. Ich vzťah sa začína nenávisťnými výpadmi a školskou šikanou, ale postupne sa vyvíja do krehkého intímneho puta. Film je oslavou magického času dospievania.

PREMIÉRA: 9. 3. 2017

Jackie

(*Jackie*, USA, 2016) DCP 2D, 99 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Pablo Larrain **HRAJÚ:** Natalie Portman, Peter Sarsgaard, Greta Gerwig

DISTRIBÚTOR: ASFK

Keď bol J. F. Kennedy zvolený za prezidenta USA, jeho manželka Jackie sa stala jednou z najmladších prvých dám v histórii. Ľudia ju obdivovali, no potom prišiel okamih, ktorý všetko zmenil. Film zachytáva obdobie, keď sa Jackie musela vyrovnávať so stratou manžela, no zároveň ostať oporou pre svoje deti i celý národ.

PREMIÉRA: 2. 3. 2017

Miesto pri mori

(*Manchester by the Sea*, USA, 2016) DCP 2D, 137 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Kenneth Lonergan **HRAJÚ:** Casey Affleck, Michelle Williams, Kyle Chandler, Lucas Hedges **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Po smrti svojho staršieho brata Lee s veľkým prekvapením zisťuje, že bol ustanovený za jediného opatrovníka svojho synovca. Lee tak opúšťa zamestnanie a vracia sa do rodnej dediny, aby sa postaral o temperamentného 16-ročného Patricka. Zároveň je nútený vyrovnávať sa so svojou minulosťou.

PREMIÉRA: 9. 3. 2017

Kong: Ostrov lebiek

(*Kong: Skull Island*, USA, 2017) DCP 2D + DCP 3D + IMAX 3D, 118 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ, FANTAZIJNÝ, DRÁMA

RÉŽIA: Jordan Vogt-Roberts **HRAJÚ:** Tom Hiddleston, Brie Larson, Corey Hawkins, Samuel L. Jackson, John C. Reilly, Jason Mitchell, Toby Kebbell, John Goodman **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Píše sa rok 1973 a do konca vietnamskej vojny je ešte ďaleko. Na prieskum mytického ostrova prichádza rôznorodá skupina návštevníkov, v ktorej sú vojaci, vedci, dobrodruhovia aj krásna novinárka. Netušia, že vstúpili na územie obrovského gorilieho samca a prehistorických dravcov.

PREMIÉRA: 9. 3. 2017

Muž, ktorý zachránil Louvre

(*Illustre et Inconnu. Comment Jacques Jaujard a Sauvé le Louvre*, Francúzsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 57 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY

RÉŽIA: Jean-Pierre Devillers, Pierre Pochart **DISTRIBÚTOR:** Film Europe Media Company

Portrét riaditeľa Musées Nationaux v období 2. svetovej vojny Jacqua Jaujarda. Je to príbeh muža, ktorý zachránil majstrovské diela Louvru pred nacistickým rabovaním. Tento veľký odbojár a vysoký štátny funkcionár zorganizoval evakuáciu viac ako 4 000 umeleckých skvostov. Film, využívajúci aj animované sekvencie, získal International Emmy Award 2015 v kategórii dokumentov.

PREMIÉRA: 16. 3. 2017

Kráska a zvierat

(*Beauty and the Beast*, USA, 2017) DCP 2D + DCP 3D, 123 min., MP 7, SLOVENSKÝ DABING, RODINNÝ, ROMANTICKÝ, FANTASY

RÉŽIA: Bill Condon **HRAJÚ:** Emma Watson, Dan Stevens, Kevin Kline, Luke Evans, Ewan McGregor, Emma Thompson, Stanley Tucci **DISTRIBÚTOR:** Saturn Entertainment

Nová filmová verzia populárneho príbehu o mladej a krásnej dievčine, ktorá vo svojom zámku uväzní tajomný netvor. Režisér om v tomto prípade Bill Condon, tvorca snímok *Bohovia a monštrá*, *Bavme sa o sexe*, *Dreamgirls*, ale aj dvoch filmov z *Twilight ságy*.

PREMIÉRA: 8. 3. 2017

Nechajte spievať Mišíka

(*Nechte zpívat Mišíka*, Česko, 2017) DCP 2D + blu-ray, 100 min., MP, DOKUMENT/HRANÝ

RÉŽIA: Jitka Němcová **ÚČINKUJÚ:** Vladimír Mišík, Adam Mišík, Bára Mišíková, Maťo Mišík, Radim Hladík, Jiří Kozel, Pavel Fořt, Vladimír Kulhánek, Stanislav Kubeš, Jan Hrubý **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Životný príbeh Vladimíra Mišíka – vynikajúceho muzikanta a človeka, ktorý si vždy stál za svojím a nedal sa skorumpovať ani mocou, ani komerciou.

► Pred filmom sa bude premietť krátky maďarsko-česko-slovenský animovaný titul *Superbia* (r. Luca Tóth, 16 min.).

PREMIÉRA: 30. 3. 2017

Neznáme dievča

(*La fille inconnue*, Belgicko/Francúzsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 113 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne
HRAJÚ: Adèle Haenel, Jérémie Renier, Olivier Gourmet

DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Bratia Dardennovci, majstri sociálnej drámy, sa po filme *Dva dni, jedna noc* úspešne vydávajú do teritória civilnej detektívky bez toho, aby opúšťali programové východiská svojej poetiky: realistické zachytenie prostredia, marginálne postavy a skúmanie rôznych aspektov humanizmu.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Nocturama

(*Nocturama*, Francúzsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 130 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Bertrand Bonello

HRAJÚ: Vincent Rottiers, Adèle Haenel, Finnegan Oldfield, Luis Rego, Manal Issa, Hamza Mezziani, Rabah Nait Oufella, Eric Herson-Macarel

DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Ráno v Paríži. Niekoľko mladých ľudí začína nezávisle od seba zvláštny „balet“ v labyrinte metra. Zdá sa, že ich vedie nejaký plán. Ich pohyby sú presné, takmer nebezpečné. Mieria k obchodnému domu, ktorý sa práve zatvára. Noc sa iba začína...

PREMIÉRA: 7. 2. 2017

Obchádzka na ceste k dokonalej ilúzii

(*Obchádzka na ceste k dokonalej ilúzii*, Slovensko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 109 min., MN 15, ANGLICKY SO SLOVENSKÝMI TITULKAMI, DRÁMA

RÉŽIA: Róbert Filo **HRAJÚ:** Viliam Tanko, Miriam Merková, Marcel Gallik, Ivana Sabolová, Radka Lukačovičová **DISTRIBÚTOR:** Wide Road Films

Príbeh Simone, ktorá na základe svojich skúseností opatrne zhodnocuje, na akých základoch nadviaže vzťah k svetu okolo. Na svojej ceste stretáva Victora a s jeho pomocou sa rozhodne urobiť svoj vzťah s bývalým priateľom.

► O filme čítajte viac na stranách 22 – 23.

PREMIÉRA: 16. 3. 2017

Rocco

(*Rocco*, Francúzsko, 2016) DCP 2D, 105 min., MN 18, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY

RÉŽIA: Thierry Demaizière, Alban Teurlai

ÚČINKUJÚ: Rocco Siffredi, James Deen, Abella Danger, John Stagliano, Rozsa Tano, Gabriele Galetta **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Dokument sleduje životný príbeh slávneho talianskeho pornoherca Rocco Siffrediho. Odhaľuje veľa z jeho bohatšej kariéry, ale rozoberá aj jeho herecké nadanie a nedávne rozhodnutie úplne opustiť pornopriemysel.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Skryté zlo

(*The Bye Bye Man*, USA, 2016) DCP 2D, 96 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, HOROR

RÉŽIA: Stacy Title **HRAJÚ:** Douglas Smith, Lucien Laviscount, Cressida Bonas, Douglas Jones, Carrie-Anne Moss, Faye Dunaway **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Keď sa partia vysokoškolákov nastahuje do starého domu, nikto z nich netuší, že sa v ňom skrýva záhadná bytosť, ktorá nepochádza z nášho sveta. Príde si po každého, kto vysloví jej meno alebo si na ňu spomenie. Traja kamaráti sa musia pokúsiť zachrániť jeden druhého a zároveň nikomu neprezradiť toto strašné tajomstvo.

PREMIÉRA: 30. 3. 2017

Šmolkovia: Zabudnutá dedinka

(*Smurfs: The Lost Village*, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D, 87 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ ROZPRÁVKA

RÉŽIA: Kelly Asbury

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Zuzana Šebová, Marián Miezga, Juraj Kemka, Luboš Kostelný, Peter Marcin, Dušan Szabo, Táňa Pauhofová **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Vďaka záhadnej mape sa Šmolinka spolu s Mudrošom, s Babrošom a so Silákom vydáva na dobrodružnú výpravu, na ktorej náhodou objaví najväčšie tajomstvo v dejinách Šmolkov.

PREMIÉRA: 16. 3. 2017

Paradise Trips

(*Paradise Trips*, Belgicko/Holandsko/Chorvátsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 90 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Raf Reyntjens

HRAJÚ: Gene Bervoets, Noortje Herlaar, Jeroen Perceval, Pascal Maetens, Line Pillet

DISTRIBÚTOR: ASFK

Vodič diaľkového autobusu Mario je večne zasmúrený, nebaví ho práca, manželstvo ani život. Roky vozil dôchodcov do Chorvátska a teraz sa sám chystá do dôchodku. Vezme však ešte jeden kšeft a tentoraz viezť mladú partiu na hudobný festival. Táto cesta mu napokon pripomenie, aké to je, radosť sa zo života.

PREMIÉRA: 16. 3. 2017

Piata loď

(*Piata loď*, Slovensko/Česko, 2017) DCP 2D, 85 min., MP 12, RODINNÁ DRÁMA

RÉŽIA: Iveta Grófová

HRAJÚ: Vanessa Szamuhelová, Matúš Bačišin, Johanna Tesařová, Katarína Kamencová

DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Malá Jarka má mamu, ktorá nechce byť mamou. Zúfalo hľadá lásku a nachádza ju náhodou, keď za zvláštnych okolností vezme dve batolátá do opustenej záhradnej chatky. Vytvorí si tak svoju vlastnú rodinu.

► Pred filmom sa bude premietť krátky slovenský animovaný titul *39 týždňov, 6 dní* (r. Joana Kozuch a Boris Šima, 8 min.).

► O filme čítajte viac na stranách 18 – 19.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Rande naslepo

(*Mein blind Date mit dem Leben*, Nemecko, 2017) DCP 2D, 111 min., MP 12, ČESKÝ DABING, ROMANTICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Marc Rothemund **HRAJÚ:** Kostja Ullmann, Anna Maria Mühle, Johann von Bülow, Uwe Preuss, Rainer Reiners, Rouven Blessing

DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Saliya začal v tínedžerskom veku strácať zrak a dnes vidí len slabo. Napriek tomu sa snaží zapájať do bežného života, ako sa len dá. Dokonca získava prácu v luxusnom hoteli. No jeho nadriadení netušia, že takmer nevidí, a Saliya sa všetko učí s pomocou kolegu. Keď sa však zamiluje, jeho systém začína mať trhliny.

PREMIÉRA: 9. 3. 2017

Špinavý kšeft

(*Un petit boulot*, Francúzsko/Belgicko, 2015) DCP 2D, 100 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KRIMINÁLNA KOMÉDIA

RÉŽIA: Pascal Chaumeil **HRAJÚ:** Romain Duris, Michel Blanc, Alice Belaidi, Gustave Kervern, Alex Lutz, Charlie Dupont, Philippe Grand'henry **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Po zatvorení továrne nemôže Jacques v malom meste, kde žije, nájsť prácu. A keď ho opustí priateľka, je naozaj zúfalý. Miestny „mafán“ Gardot mu navrhuje, že mu odpustí všetky dlhy a bohato zaplatí, keď zabije jeho ženu. Jacques najprv odmieta, ale pod tarchou problémov nakoniec súhlasí. Gardot mu dohadzuje ďalšie kšefty, aj keď sa Jacques zaľúbi do policajtky Anity.

PREMIÉRA: 30. 3. 2017

Úkryt v zoo

(*The Zookeeper's Wife*, USA/V. Británia/Česko, 2017) DCP 2D, 127 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HISTORICKÝ/DRÁMA

RÉŽIA: Niki Caro **HRAJÚ:** Jessica Chastain, Daniel Brühl, Johan Heldenbergh, Martha Issová, Martin Hofmann, Jitka Smutná, Alena Mihulová **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Neuveriteľný, ale napriek tomu skutočný príbeh manželky riaditeľa varšavskej zoo – počas druhej svetovej vojny sa im spoločne podarilo zachrániť desiatky ľudských životov.

PREMIÉRA: 2. 3. 2017

Únos

(*Únos*, Slovensko, 2017) DCP 2D, 95 min., MN 15, TRILER

RÉŽIA: Mariana Čengel Solčanská **HRAJÚ:** Rebeka Poláková, Milan Mikulčík, David Hartl, Vladislav Plevčík, Ján Grešo, Juraj Hrkca, Maroš Kramár, Ady Hajdu, Milan Ondřík **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Posledný deň prvého roku mladej Slovenskej republiky sa chýli ku koncu. Predseda však nemá dôvod oslavovať, pretože Prezident, ktorému vyšliapať chodník do úradu, odmieta vymenovať jeho šikovného Chalanská za ministra. Ako ho teraz prinútiť poslúchať?

► O filme čítajte viac na stranách 20 – 21.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Viva

(Viva, Írsko/Kuba, 2015) DCP 2D + blu-ray, 100 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Paddy Breathnach

HRAJÚ: Jorge Perugorria, Luis Alberto García, Héctor Medina, Luis Manuel Álvarez, Laura Alemán **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Príbeh mladého Jesusa, kaderníka v travesty klube v Havane, ktorý snáva o tom, že raz bude hviezdou. Svoju šancu má na dosah, no nádeje mu zmarí otec – bývalý boxer a agresívny alkoholik. Ich vzájomné predstavy o živote nemôžu byť rozdielnejšie. Pozvoľna však dokážu nazrieť do sveta toho druhého.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Život

(Life, USA, 2017) DCP 2D, 110 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, SCI-FI TRILER

RÉŽIA: Daniel Espinosa **HRAJÚ:** Ryan Reynolds, Jake Gyllenhaal, Rebecca Ferguson, Hirojuki Sanada, Ariyon Bakare, Alexandre Nguyen **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Film rozpráva príbeh šiestich členov posádky vesmírnej stanice, ktorí sú svedkami zlomovej udalosti v dejinách ľudstva: objavenia mimozemského života. Keď sa však nevinná biologická vzorka začne správať inteligentnejšie, než by ktokoľvek čakal, životy členov posádky aj ľudí na Zemi sú v ohrození.

PREMIÉRA: 23. 3. 2017

Začať znova

(L'avenir, Francúzsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 98 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Mia Hansen-Løve

HRAJÚ: Isabelle Huppert, André Marcon, Édith Scob, Sarah Le Picard, Solal Forte **DISTRIBÚTOR:** Film Europe Media Company

Nathalie učí filozofiu na strednej škole v Paríži. Svoju prácu miluje a svoj čas delí medzi manžela, dve deti, bývalých študentov a majetníčku matku. Jedného dňa jej dlhoročný životný partner oznámi, že ju opúšťa kvôli inej žene. Nathalie neostáva nič iné, ako vyrovnáť sa so samotou, ale aj so znovu získanou slobodou.

PREMIÉRA: 9. 12. 2016

Život v oblakoch

(Život v oblakoch, Slovensko, 2016) DCP 2D + DVD, 50 min., MP, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: Erik Baláž **DISTRIBÚTOR:** Arolla Film

Ako na Noemovej arche prežívajú v Tatrách kamzíky spolu s ďalšími obyvateľmi arktickej prírody už viac ako 10 000 rokov. V tomto vysoko-horskom prostredí, ktoré je polovicu roka pokryté snehom, je človek dodnes len príležitostným hosťom. Dokument *Život v oblakoch* je prvou časťou trilógie *Tajomné Karpaty*.
► Viac o filme čítajte na strane 24.

PREMIÉRA: 16. 3. 2017

Zlato

(Gold, USA, 2016) DCP 2D, 120 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÁ DRÁMA

RÉŽIA: Stephen Gaghan

HRAJÚ: Matthew McConaughey, Édgar Ramírez, Bryce Dallas Howard, Corey Stoll, Toby Kebbell, Rachael Taylor, Bruce Greenwood, Stacy Keach **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Celoživotnou túžbou Kennyho Wellsa je objaviť zlatú baňu. V snahe splniť si tento sen sa spojí s renomovaným geológom Mikom Acostom, ktorý údajne pozná jedno nálezisko. Uzavrú partnerstvo a odídu do Indonézie, kde po mnohých neúspešných pokusoch narazia na bohatý zdroj vzácneho kovu. No nie všetko, čo sa blyští, je zlato.

► Zuzana Sotáková a Miro Ulman

• FOTO: ASFK

Na zmenu nikdy nie je neskoro

► Zuzana Sotáková

Pod hladinou mrazivej vody sa rodí premena vdovy, ktorá sa rozhodla prekonať samu seba a zmeniť svoj život aj napriek tomu, že v očiach spoločnosti je už na niečo také stará. Nový film českého režiséra a scenáristu Bohdana Slámu *Baba z ľadu* so Zuzanou Kronerovou v hlavnej úlohe prichádza v marci do slovenských kín.

Stereotypný život šesťdesiatročnej vdovy Hany sa točí výhradne okolo jej dvoch synov (Marek Daniel, Václav Neuzil), neviest (Petra Špalková, Tatiana Vilhelmová) a vnúčat. Keď však stretne otužilca Broňa (Pavel Nový), začne jej život pozvoľna meniť smer. Kým pri ňom Hana prežíva pekné a zamilované chvíle, z jej stretnutí s rodinou pri víkendových obedoch sa vytráca idyllickosť. Na povrch sa postupne vyplávajú rôzne konflikty a tajomstvá. Divák v príbehu rozkrýva zložité vzťahy medzi tromi generáciami, no zároveň nachádza nádej, že život možno chytiť do vlastných rúk v akomkoľvek veku.

Režisér Bohdan Sláma vychádzal z nápadu spojiť tému rodiny, revolty a otužovania v príbehu ženy, ktorá má sebeckých synov, stretne skupinu otužilcov a vnútorne sa oslobodí. Vďaka novým zážitkom a otvorenej myšli si okrem toho nájde cestu aj k uzavretému vnukovi Ivánkovi, ktorý trpí nedostatkom rodičovskej pozornosti. Z Hany a malého vnuka sa neskôr stanú spojenci proti zvyšku rozpadávajúcej sa rodiny. „V momente, keď som začal pracovať na scenári, sa mi tam objavil ešte Ivánek, ktorý symbolizuje medzigeneračný súzvuk. Keď si rodičia nerozumejú so svojimi deťmi, tak prarodič, ktorý príde zvonku, môže mať pre to dieťa pochopenie,“ uviedol Sláma pre Českú televíziu.

Hanina emancipácia a jej nový vzťah sa však stane trýňom v oku jej sebeckých synov, ktorí prenášajú

zodpovednosť za svoje problémy aj v dospelosti na matku. „Je devastujúce, keď človek žije v sieti zlých, toxických vzťahov. Keď nemáte jeden jediný vzťah v poriadku, nič vás to. A tadiaľ viedla moja cesta k príbehu,“ dodáva Bohdan Sláma. Jeho film sa nenásilne dotýka širokej palety problémov a vzťahových otázok: osamelosti, starnutia, využívania rodičov dospelými deťmi, šikanovania či straty osobnej rovnováhy. „Dôležité sú stretnutia, ktoré nás v živote niekedy posunú. Hana spozná vďaka Broňovi úplne iných ľudí a príde na to, že jej synovia sú troli,“ zapája sa do rozprávania herec Pavel Nový. Pred nakrúcaním bol jediným členom hereckého ansámblu, ktorý mal skúsenosti s otužovaním. Ani ostatní herci sa však mrazivou vodou nedali zastrážiť. „Zuzana pre mňa reprezentuje krehké a silné ženstvo, zároveň má komický talent. Veľmi o túto rolu stála, ale hneď na začiatku mi hovorila, že je zimomravá. Potom sa odhodlala vstúpiť do vody a úloha bola jej. Keď zistila, že jej otužovanie pomáha, dodalo jej to silu, sebedomie. Pomohlo jej to fyzicky i psychicky, doslova omladla,“ spomína režisér Sláma, ktorý má na konte filmy *Divoké včely* (2001), *Šťěstí* (2005), *Venkovský učiteľ* (2007) a *Štyri slnky* (2012).

Film *Baba z ľadu* vznikol v česko-francúzsko-slovenskej koprodukcii, za slovenskú stranu na ňom spolupracovala spoločnosť Artileria a RTVS. ▲

Baba z ľadu (Bába z ledu, r. Bohdan Sláma, Česko/Francúzsko/Slovensko, 2017)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 308 324 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 50 000 eur, podpora z RTVS: 50 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film bude uvádzaný na DCP, DVD a blu-ray nosičoch.

FOTO: HITCHHIKER Cinema

Esej na tému rómskeho holokaustu

► Robert Pospíš (filmový publicista)

Takmer trinásť rokov, tak dlho pracoval režisér a scenárista Robert Kirchhoff na svojej dokumentárnej novinke *Diera v hlave*. Rómsky holokaust, naliehavá a stále pomerne nezmapovaná téma. Oceňovaný filmár cez ňu pokračuje v oprášovaní spoločenskej pamäti.

„Nemôžem súhlasiť s tým, že takzvaný rómsky holokaust je nezmapovaný. Tá doba je už preč. Je pravda, že o ňom stále vieme omnoho menej ako o židovskom. Tragédia Rómov a Sintov počas vojny síce bola čiastočne zmapovaná, ale zároveň dlhodoobo marginalizovaná. To je možno aj dôvod, že časť pamäti – ten obrovský ľudský a historický potenciál – odišla nenávratne dostratena. Nemal ju kto zaznamenať. Možno aj preto, že išlo väčšinou o občanov druhej kategórie, ktorí mali odjakživa nálepku asociálov a na ktorých sa stáročia lepili stereotypy ako na mucholapku. Vo svojich filmoch po celý čas vlastne hľadám stratenú pamäť a snád' je tento film pokusom, ako dostať spomienky a skúsenosti Rómov a Sintov oprávnené tam, kam patria – do nášho spoločného vedomia.“ Slová Roberta Kirchhoffa potvrdzujú, že do tunajších kín prichádza v marci dôležitý manifest posledných žijúcich pamätníkov temného obdobia našej histórie.

„V čase, keď som film začal pripravovať, to znamená pred zhruba trinástimi rokmi, sa o rómskom holokauste ani zďaleka nehovorilo tak obširne a podrobne ako o židovskom šoa. Začal som študovať archívy, hľadať spolupracovníkov a navštevovať ešte žijúcich svedkov,“ opisuje prvé kroky k projektu samotný režisér a scenárista. „Názov *Diera v hlave* má vlastne dva významy. Vzťahuje sa k osudom európskych Rómov – k vedomému zabúďaniu, teda jazve na duši, ale aj na tele jednotlivcov a spoločnosti. Takže je aj o nás,“ dodáva Kirchhoff. S projektom sa spájalo mimoriadne dlhé nakrúcanie a neuchopiteľná šírka témy. Kedy vlastne bolo jasné, že je film hotový? „Neviem to vysvetliť. Odrazu cítite, kam až môžete ísť, a stojíte oproti stene. Vtedy je asi čas povedať si: Lepšie to už neviem. Príbehy začali do seba zapadať a spoločne vytvárali obraz o dobe minulej a prítomnej. Mnohých motívov sme sa zbavili, veľa z nich ostalo v šuplíku.

Dúfam, že ten nepoužitý materiál sa mi v budúcnosti ešte podarí využiť.“

Pre Kirchhoffa je typická originálna práca s formátom dokumentárneho filmu, kombinácia bezprostrednej reality a inscenovaného. Výnimkou nie je ani *Diera v hlave*. „Nechcel som robiť historický film. Ak sa to dá povedať a nikto sa na mňa nenahnevá – divák sa musí uspokojiť s filmovou esejou.“ Kľúčovú úlohu v Kirchhoffovej novinke majú vyjadrenia pamätníkov rómskeho holokaustu, posledných svedkov hrôz. „Bol to dlhý proces. Išlo najmä o získanie dôvery. Pre nich bolo nakrúcanie druhoradé. Vo všetkých prípadoch išlo o ľudí, ktorí žijú svoj život tak presvedčivo a naozaj, že by im vôbec nevydilo, keby ich pri tom sledoval hoci aj plný futbalový štadión. Nemajú čo skrývať. Svoje spomienky a prebudenú pamäť mi ponúkli s pokorou a dôverou. Spoločne sme verili, že to bude mať zmysel. Niektorí z nich hovorili o svojej minulosti prvý raz nielen pred kamerou, ale po prvý raz vôbec otvorili tú uzamknutú čarovnú skrinku, zvanú pamäť. Zdá sa, že o nich predtým nikto nemal záujem,“ vysvetľuje prístup k protagonistom svojho filmu Kirchhoff. Ich memento sa stáva čoraz dôležitejším. V ére informačného nadbytku a krivenia reality

môžu autentické výpovede fungovať ako mimoriadne naliehavé pramene pravdy. „Dostali sme sa do obdobia, keď musíme dokazovať aj tie najelegantnejšie veci. Pre pohodlie a ľahostajnosť sme o tom zabudli hovoriť. Žiaden film či kniha na túto tému nie sú zbytočné. O niektorých veciach treba hovoriť stále. Aj za cenu, že by sme ich mali opakovať. Ak hovoríme o kríze, tá zasiahla aj našu myseľ. Najjednoduchším riešením je ukázať prstom, hľadať vinníkov. Ako vždy za to môžu tí najslabší a najzraniteľnejší. Prichádza doba, ktorá pred nás postaví zrkadlo,“ dodáva k fenoménu narastajúceho extrémizmu v spoločnosti Robert Kirchhoff.

Dokumentárny film *Diera v hlave* má potenciál osloviť širokú divácku verejnosť. Diskusia na tému vymazanej kolektívnej pamäti sa totiž ukazuje ako čoraz nevyhnutnejšia. „Verím, že si film nájde svojho diváka či už medzi fanúšikmi historických žánrov, alebo medzi ľuďmi generácie, názorovo alebo dokonca hodnotovo rozdielnymi, ktorých zaujíma pamäť a čas. Holokaust sa začína vtedy, keď si priznáme, že sme menšinou. Rozhodne som nerobil film o menšine,“ uzatvára režisér a scenárista dokumentárnej eseje *Diera v hlave*. ▲

Diera v hlave (r. Robert Kirchhoff, Slovensko/Česko, 2016)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 206 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 80 000 eur, podpora RTVS: 40 000 eur finančný vklad, 1 904 eur vecný vklad) • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film sa bude uvádzať na DCP a blu-ray nosičoch.

Režisér Robert Kirchhoff (druhý sprava) pri nakrúcaní. • FOTO: HITCHHIKER Cinema

FOTO: IN Film

Vnútorne konflikty diplomata v ťažkých časoch

► Zuzana Sotáková

V januári získala štrnásť nominácií na cenu Český lev, vo februári ju uviedli na prestížnom festivale Berlinale a tento mesiac sa slovensko-česká filmová dráma **Masaryk** v réžii Juliusa Ševčíka dostáva do širokej distribúcie v Česku i na Slovensku.

„Jan Masaryk bol enfant terrible československej diplomacie. V medzinárodných kruhoch sa vďaka povesti svojho otca (Tomáša Garrigua Masaryka – pozn. red.) pohyboval skôr ako celebrita než ako kariérny diplomat. Bol nielen zástupcom nového štátu, ale aj zástupcom nového svetového trendu, v ktorom šľachta a jej zvyklosti v riadení zahraničnej politiky strácali svoje miesto a do popredia sa dostávali silné osobnosti,“ približuje v presskíte hlavnú postavu svojho filmu Julius Ševčík, ktorý sa spolu s Petrom Kolečkom a Alexom Koenigsmarkom podpísal aj pod scenár. Nezamerali sa na záhadnú smrť Jana Masaryka, ktorá už desaťročia rozdúcha va diskusie a živí konšpiračné teórie, ale na obdobie, keď sa musel vnútorne vyrovnávať so zložitými časmi. „Režisér, ktorý chcel tú látku nejako uchopiť, nás na to s Alexom paralelne najal. Jeho pôvod-

nou úvahou bolo asi to, že Alex bude držať určitú salónnu úroveň dialógov a historickú presnosť a ja tomu budem dodávať nejaké povedzme prekvapujúcejšie prvky. Bohužiaľ, Alex krátko po začatí práce zomrel a zostalo to na nás s Juliusom. V každom prípade, bol to Alex, kto na začiatku prišiel so zásadným riešením celej štruktúry príbehu, s umiestnením hlavnej línie do Ameriky v roku 1939,“ pripomína scenárista Petr Kolečko a priznáva, že pri písaní *Masaryka* zažil nezvyčajne veľký boj so štruktúrou.

Dej filmu uvádza diváka do obdobia zimy roku 1939. Jan Masaryk hľadá v Amerike únik pred neďávnou minulosťou. Mníchovská dohoda európskych mocností v septembri 1938 a následné udalosti fakticky ukončili existenciu Československej republiky, ktorú založil jeho otec. Jan je teraz mu-

žom bez vlasti, deprimovaný pocitom vlastného zlyhania a zradou politických spojencov. Prostredníctvom rozhovorov s psychiatrom Steinom, ktorý vedie sanatórium v New Jersey, sa diváci vracajú do dramatického obdobia politických šarvátok a intríg, ktoré sprevádzali márný boj veľvyslancov v Londýne za zachovanie Československa. Stretnutie okúzľujúcou spisovateľkou Marciou Davenport dá Janovi nový impulz do života. Získava silu prekonať vlastných démonov, vyrovnáť sa s udalosťami, ktoré neodvratne viedli k vypuknutiu druhej svetovej vojny, a prijať zodpovednosť, s ktorou sa spája jeho meno. „Príbehy ľudí, ktorí sa snažia postaviť proti diktatúre, sú vždy fascinujúce. Či už ide o Jana Masaryka, študenta stojaceho pred tankom na námestí v Číne, alebo bežného človeka, ktorý chce ubrániť vlastný slobodný život pred tými, čo ho chcú manipulovať – vždy ide nakoniec o boj dobra proti zlu. V našom filme stojí nedokonálny, osamelý Jan proti zákernej a pragmatickej taktike agresora. Nemôže vyhrať. Ale pokúsi sa o to,“ hovorí Ševčík a pokračuje v opise zobrazovaného hrdinu: „Bol to emotívny, slobodomyselný idealista a do politiky sa veľmi nehodil. Myslím, že dosť trpel, ale takisto si dosť užíval. Keby som to nadniesol, našiel by som v jeho správaní prvky donkichotstva. Jeho idealistická povaha nakoniec definitívne narazila na realitu komunistického prevratu v roku 1948, keď sa snažil udržať kontinuitu vedomia masarykovských ideálov oproti obľudnému ruskému režimu. Za to zaplatil životom.“

Do hlavnej úlohy obsadili filmári Karla Rodena, Edvarda Beneša stvárňuje Oldřich Kaiser, Marciu Davenport hrá Arly Jover. „Milujem Karla Rodena, je to náš najlepší filmový herec. Klúčové bolo postihnúť Janovu vnútornú rozpoltenosť – jeho bohémsť a krehkosť v kontraste s nutnosťou byť dominantným politickým hráčom, keď si to príbeh vyžiada. Jan je z môjho pohľadu taký vlk idealista uväznený v klietke pragmatizmu a reality. Karel dokázal všetky tieto polohy stvárniť bravúrne a s vášňou a myslím si, že pre jeho povahovú pestrosť si Jana zamiloval,“ uvádza Ševčík. Roden hovorí, že stvárniť postavu, ktorá skutočne žila, je náročnejšie: „Človek je totiž neustále stavaný pred rozhodnutie, ako veľmi a či vôbec má do toho reálneho predobrazu triafať, kde je tá hranica, za ktorou sa reálna postava už stáva filmovou.“ Zo slovenských hercov sa v snímke predstavia Emília Vášáryová, Zuzana Kronerová, Ján Greššo či Ady Hajdu.

Kameru mal na starosti Martin Štrba, kostýmy Katarína Štrbová-Bieliková. Film sa nakrúcal 40 dní v 32 lokáciách v Česku, na Slovensku a v Holandsku, obsahuje 61 úloh a vyžiadal si viac ako šesťsto komparzistov. Vznikol v produkcii spoločnosti IN Film Rudolfa Biermanna, koprodukovala ho aj RTVS. *Masaryk* mal slovenskú kinopremiéru už v decembri minulého roka, premietal sa však iba krátko v bratislavskom kine Mladost. ▲

Masaryk (r. Julius Ševčík, Slovensko/Česko, 2016)

▪ CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: približne 2 074 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 220 000 eur, podpora z RTVS: 100 000 eur finančný vklad, 151 820 eur vecný vklad) ▪ POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film sa bude uvádzať na DCP nosičoch.

Režisér Julius Ševčík s Karlom Rodenom pri nakrúcaní. ■ FOTO: IN Film

Keď deti majú deti

► Zuzana Sotáková

Keď aj v opustenej záhradnej chatke je lepšie ako doma. Keď si rodinu možno vybrať. A keď sa v snoch môže opustiť drsná a smutná realita každodenného života. Nový film režisérky Ivety Grófovej *Piata loď* stojí na dobrodružstve spoznávania sveta cez pohľady detí.

Piata loď, nakrútená podľa úspešnej rovnomennej knihy Moniky Kompaníkovej, začala svoju cestu veľkolepo – svetovou premiérou na prestížnom festivale Berlinale v súťažnej programovej sekcii Generation Kplus. „Berlinale je po Cannes druhý najvýznamnejší festival v Európe. Je tam najmä obrovský filmový trh, čiže aj z pohľadu potenciálu filmu na jeho ďalší festivalový život alebo možný predaj do zahraničnej kinodistribúcie je to ideálne miesto, kde začať. Teším sa, že sa nám podarilo dať filmu práve takúto šancu. Samozrejme, je to aj významné zadosťučinenie za trojročnú prácu (2013 – 2016, pozn. red.) celého tímu. A pevne verím, že rovnako úspešne predstavíme film aj na Slovensku a v Česku,“ hovorí pre *Film.sk* producentka *Piatej lode* Katarína Krnáčová zo spoločnosti Hulapa film. *Piata loď* napokon v Berlíne získala cenu Krištáľový medveď.

Ústrednou postavou príbehu je desaťročná Jarka (Vanessa Szamuhelová), ktorá je zvyknutá tráviť

veľa času osamote a dokáže sa o seba aj sama postarať. Napriek svojmu krehkému veku už vie zvládať ťaživé situácie v rodine a pritom „nerobiť problémy“. Nemá na výber, jej slobodná mama Lucia (Katarína Kamencová) sa stále správa ako nedospelá, a hoci má svoju dcéru rada, vie byť aj bezcitná a zlyháva v zodpovednosti. Jarka, ktorá nedostáva šancu napojiť sa na ňu, hľadá zúfalo lásku tam, kde by to nikomu nenapadlo. Jednoducho si vytvorí svoju vlastnú rodinu, keď vezme zo železničnej stanice kočičk s dvomi bábätkami. Rozhodne sa o ne postarať v opustenej záhradnej chatke, kde sa k nej pripojí osemročný Kristián (Matúš Bašičin), ktorý sa pre prehnanú úzkostlivosť rodičov takisto cíti sám, izolovaný medzi stenami svojej detskej izby. Záhrada sa pre obe deti stane miestom, kde môžu dospieť, získať pocit zodpovednosti a zároveň prepadnúť hravosti a jedinečnosti.

„*Román Piata loď obsahuje mnoho tém a dokonca aj viac časových rovin. Pre film bolo treba roz-*

právania zjednodušiť,“ uviedla v presskite k filmu Iveta Grófová. Na scenári, ktorý prešiel viacerými verziami, pracovala s Marekom Leščákom a s Monikou Kompaníkovou ho priebežne konzultovala. Nakoniec sa príbeh najviac zameriava na dobrodružstvo Jarky a Kristiána. „*Ich počínanie je detský úprimný pokusom napraviť svet dospelých vlastnou hrou na rodinu, akú by chceli mať. Vo mne veľmi zarezovala téma knihy, v ktorej sa opisuje určité rodinné bremeno prenášané z rodičov na deti, dokiaľ sa s tým niektorá generácia nepokúsi vyrovnáť a nespracuje rodinnú traumu,*“ ozrejmla Grófová. Práve tento motív podčiarkuje aj postava Jarkinej babka Ireny (Johanna Tesařová), ktorá rovnako ako jej dcéra Lucia odmieta rolu matky. Vzhľadom na svoju chorobu potrebuje pomoc, no vo vzťahu k svojim najbližším sa správa v duchu „niečo za niečo“ a nešťíti sa ani citového vydierania či vyhrážok. „*Jarka sa vyrovná s rodinnou traumou po svojom, veľmi pekným a originálnym spôsobom, plným nádeje. I preto verím, že to nie je film len pre deti, ale pre celú rodinu,*“ povedala Iveta Grófová.

„*Už od vývoja filmu sme mysleli na to, že ho chceme ukázať aj detským divákovi. Vo filme síce nič neprikrášľujeme, ale zároveň ani explicitne neukazujeme. Dívame sa na veci, ktoré sa v príbehu dejú, cez pohľad našich detských hrdinov. A cez určitú naivnú optiku sa ťažkosť a krutosť situácií do istej miery zjemňujú,*“ dopĺňa režisérku Katarína Krnáčová.

„*Dieta nerieši dalekosiahle konzekvencie danej situácie, nevedomuje si riziko v celej jeho hlbe. My dospeli si však už vďaka životným skúsenostiam vytvárame asociácie a vidíme možné dôsledky. Dieťa sa ocitne v problematickej situácii a snaží sa ju riešiť, ako najlepšie vie,*“ vysvetľuje producentka. Pre ňu i pre Grófovú bolo dôležité nájsť správnych hercov, ktorí by mali v sebe iskru a boli zaujímaví a autentickí.

Podľa režisérky bola podstatná aj vizuálna stránka snímky, napokon, už kniha odráža cit pre výtvarnosť. Oslovila teda kameramanku Denisu Buranovú, pre ktorú to bol celovečerný debut, rovnako ako pre viacerých členov štábu. „*To, či sa film stane silným médiom, záleží na jeho tvorcovi, na ich talente a energii. A takisto na mnohých ďalších okolnostiach a náhodách, ktoré tvorbu a distribúciu sprevádzajú. Možnosť, že sa film dotkne niečoho, čo divákovi osloví, niekam posunie, prípadne že nashťartuje spoločenskú diskusiu, tu je vždy. Preto je také zaujímavé pracovať na filme,*“ dodáva Grófová, ktorá debutovala v roku 2012 celovečerným titulom *Až do mesta Aš*. Ten mal premiéru na festivale v Karlových Varoch a Slovenská filmová a televízna akadémia ho vybrala ako národného kandidáta na Oscara v kategórii najlepší cudzojazyčný film.

Pred snímku *Piata loď* sa bude v kinách premieňať krátky slovenský animovaný film *39 týždňov*, 6 dní od Joanny Kozuch a Borisa Šimu. ▲

Piata loď (r. Iveta Grófová, Slovensko/Česko, 2017)

▪ **CELKOVÝ ROZPOČET FILMU:** v čase uzávierky *Film.sk* 990 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 499 000 eur, podpora RTVS: 40 000 eur bez DPH)
▪ **POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH:** Film sa bude uvádzať na DCP nosičoch.

Režisérka Iveta Grófová pri nakrúcaní filmu. ■ FOTO: Hulapa film

■ FOTO: Hulapa film

Proti svojvôli štátnej moci

► Zuzana Sotáková

Prenasledovanie a diskreditovanie nepohodlných, rafinovaný únos, vraždy. Do kín vstupuje začiatkom marca politický triler *Únos* v réžii Mariany Čengel Solčanskej. Príbeh z problematických 90. rokov môže slovenským divákovi pripomenúť dodnes živé udalosti.

V posledný deň prvého roku novovzniknutej Slovenskej republiky oslavujú všetci okrem Predsedu (Maroš Kramár). Prezident (Ján Greššo), ktorému on sám vyšliapal chodník do úradu, odmietne vymenovať jeho šikovného Chalániska (Milan Ondřík) za ministra. Prezident sa stal nepohodlným a jeho Syna (Juraj Hríčka) o pár mesiacov za bieleného dňa zbije a zavlečie do zahraničia organizovaná skupina. Mladý agent tajnej služby Oskar (Vladislav Plevčík) sa prizná vyšetrovateľovi, že sa na únose zúčastnil na príkaz svojich nadriadených. A mafia si počas toho podala ruky s tajnými, ktorým šéfuje Chalánisko. Oskar sa v strachu o svoj život ukrýva s pomocou kamaráta Roba (David Hartl). Ten však neskôr zomiera pri výbuchu svojho auta. Novinárka Marta (Rebeka Poláková) sa snaží domôcť spravodlivosti nielen pre obete, ale aj pre všetkých mlkivých svedkov týchto udalostí. „*Únos je príbehom Marty, ktorá nájde v záhrade – rok po vzniku republiky – odrezanú hlavu svojho brata, a jej snahu*

dozvedieť sa pravdu. Chcela som nakrútiť film o tom, že ľudský život je viac než štát. Že vražda jednotlivca, ak sa pre ňu rozhodne štátna moc, je rovnakou tragédiou, ako keď sa predstavitelia moci odhodlajú k masovej vražde,“ vysvetľuje pre *Film.sk* režisérka a scenáristka Mariana Čengel Solčanská a pokračuje: „*Únos je volanie po zodpovednosti občana za hlas odovzdaný vo voľbách. Volanie po tom, aby sme politikom neverili, ale kontrolovali ich a vyžadovali od nich skladanie účtov. A čo sa týka udalostí, o ktorých hovoríte (vražda Róberta Remiáša, únos Michala Kováča ml., Mečiarove amnestie – pozn. red.), odpoviem vám replikou hlavnej postavy Marty: „To nie je tak, že oni sú na vine, to my všetci sme.“*“

Režisérka priznáva, že pri tvorbe tohto filmu bolo cítiť aj rôzne tlaky. „*Nešlo o snahu zastaviť projekt, ale o vyjadrenie pochybností, či je vôbec potrebný. Také tie rady, že asi treba radšej obrátiť list'. Ale to práve nesmieme. Narýchlo obrátené listy sa časom*

menia na kostlivcov v skriniach a tí potom vypadnú v najnevhodnejšom čase, práve keď je niekto na návšteve alebo rovno pravnukom do náručia. Z dejín sa musíme poučiť. Ale na to musíme tie dejiny poznať.“ Pre Čengel Solčanskú je dôležité, aby si *Únos* našiel cestu aj k mladým divákovi. Pre mnohých z nich sú už 90. roky kamennou dobou a o spomínaných udalostiach často nevedia. „*Preto ich voláme do kina na žánrový film. Verím, že zistia, že je to film čestný – dali sme doň srdce, vieru v jeho zmysel a všetko najlepšie, čo sme vedeli a mali,*“ hovorí režisérka, ktorá mohla pri písaní scenára využiť aj svoje vzdelanie v odbore politológia a kulturológia.

Nakrúcanie trileru, ktoré trvalo asi tridsať dní v období od februára do júla 2016 v Bratislave, Nitre a okolí, bolo pre štáb i hercov náročné. Kameramanom filmu bol Laco Janošák, strih mal na starosti Ondrej Azor, kostýmy navrhla Ivana Struhárová, architektom bol Michal Lošonský, masky vytvorili Martin Jankovič a Zuzana Paulíny. „*Nechceli sme film zadusiť trikmi. Myslím, že vybuchujúce autá už nikoho nenadchnú. V každom americkom filme sa to deje a všetci pri tom bez emócie chrúmeme pukance. Pravdaže, nevyhli sme sa ani trikmi, hlavne retušiam a množeniu ľudí v davových scénach. Mali sme na placi šikovných pyro-*

technikov a perfektných kaskadérov. Sústredili sme sa však na hercov, na zrozumiteľnosť a výpovednú silu príbehu,“ opisuje režisérka a prezrádza aj podstatu svojej práce s hercami: „*Kláďa som dôraz na to, aby sa stali spoluautormi svojej postavy. Aby im na nej záležalo. Veľmi. Aby si spolu s kostýmom obliekli celého človeka. Aby neparodovali, nezosmiešňovali, nerobili z postáv karikatúry.*“

Pred trilerom *Únos* nakrútila Mariana Čengel Solčanská napríklad rozprávku *Láska na vlásku* (2014), rodinnú drámu *Miluj ma alebo odíď* (2012) a historický film *Legenda o Lietajúcom Cypriánovi* (2010). „*Pri ponuke projektu Únos som nemala strach z iného žánru. Mala som strach, že ten film nebudem mať rada. A ani som nemala. V živote som nezažila nič odpornejšie, ako keď som uprostred februára kydala polievkovou lyžicou na potah auta rozmixovaný karfiol namočený v maskérskej krvi, predstavujúci vystrelený mozog,*“ spomína režisérka a na záver dodáva: „*Zima, tma, dážď, hlad. To boli najťažšie veci z fyzickej stránky. Z tej psychickej to bolo vedomie, že na tento film čaká jedna matka – matka, ktorá pred vyše dvadsiatimi rokmi prišla o syna.*“ ▲

Únos (r. Mariana Čengel Solčanská, Slovensko, 2017)

▪ **CELKOVÝ ROZPOČET FILMU:** približne 1 300 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 843 200 eur, podpora z RTVS: 270 000 eur finančný vklad, 80 000 eur vecný vklad) ▪ **POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KINÁCH:** Film sa bude uvádzať na DCP nosičoch

Režisérka Mariana Čengel Solčanská pri nakrúcaní filmu. ▪ FOTO: JMB Film & TV Production

▪ FOTO: JMB Film & TV Production

Existenciálna dráma v angličtine

► Zuzana Sotáková

Obchádzka na ceste k dokonalej ilúzii je názov slovenského nezávislého filmu, ktorý mal premiéru minulý mesiac a do kín sa dostáva vďaka iniciatíve samotných tvorcov, nie prostredníctvom distribučnej spoločnosti. Režisérom snímky je debutujúci Róbert Filo.

Filmová mozaika vzťahov, ktorá načrtáva stav, v akom sa nachádza súčasná spoločnosť, sleduje tri hlavné postavy a na ne sa napájajú ďalšie. Publikum spoznáva Simone, ktorá na základe svojich skúseností opatrne zhodnocuje, na akých základoch nadviaže vzťah s okolitým svetom. Na svojej ceste stretáva názorovo blízkeho Victora, s ktorého pomocou sa rozhodne urovnať svoj vzťah s bývalým priateľom. „Snažil som sa o film, ktorý by reflektoval obraz tejto krajiny a určitej skupiny ľudí. Chcel som doň vniesť existenciálnu atmosféru nielen prostredníctvom prejavu hercov a minimalistického scenára, ale aj cez dialógy, ktoré by príbeh ozvláštnili,“ hovorí pre *Film.sk* režisér a scenárista Róbert Filo. O nakrútení filmu začal rozmýšľať ešte počas štúdiá práva. „Po dvoch krátkych filmoch som napísal scenár k celovečernému filmu, ktorý by som žánrovo nazval komédiou s komerčným nádychom. Neskôr som si uvedomil, že jeho realizácia by bola dosť náročná, a myšlienky na film som sa dočasne vzdal,“ spomína Filo a pokračuje: „Asi v roku 2011 som sa k filmu vrátil a začal seriózne písať scenár, ktorý by bol malou sondou do života jednotlivca v spoločnosti, ktorá sa obrátila

proti nemu. O tri roky som scenár dokončil, vrátil sa zo zahraničia na Slovensko a začal na filme pracovať. Prvé scény sme nakrútili v apríli 2015.“

Nakrúcanie *Obchádzky na ceste k dokonalej ilúzii* prebiehalo 35 dní v rozpätí ôsmich mesiacov v Bratislave, v Košiciach a na ďalších miestach východného Slovenska. Režisér priznáva, že nebolo jednoduché poskladať herecký ansámbl filmu, do ktorého sa dostali ľudia s hereckými skúsenosťami i bez nich. „Na začiatku som oslovil aj niekoľko profesionálnych hercov. Nedôvera v začínajúceho tvorca a náročnosť nezávislej produkcie však spôsobili, že som sa musel vo väčšej miere spoliehať na protagonistov bez hereckých skúseností. Kastingy sme vzhľadom na rozpočet neorganizovali. Nakoniec som oslovil Miriam Merkllovú, ktorá hrá jednu z hlavných postáv. S jej pomocou som obsadil ďalšie dve hlavné úlohy, v ktorých sa predstavia Viliam Tanko a Marcel Gallik,“ vysvetľuje Róbert Filo a dodáva, že vo filme účinkujú i traja herci z prešovských divadiel. „Ku každému som sa snažil pristupovať individuálne a dialógy som pribežne upravoval podľa konkrétnych hercov. Väčšina z nich nemala žiadne skúsenosti s filmom. Na-

pokon, ani ja som nemal veľké skúsenosti s projektom celovečerného filmu. Sám som si musel hľadať cestu, aby som dodržal pôvodný zámer existenciálnej drámy so všetkým, čo k tomu patrí. Som rád, že som stretol práve týchto hercov. Bez ich nadšenia by film vznikol veľmi ťažko.“

Róbert Filo síce označil svoj film ako drámu, no dodáva, že nejde o typickú slovenskú sociálnu drámu. „Snažil som sa vyhýbať zabehnutým stereotypom a nezobrazovať charaktery, ktoré by mohli v divákovi vyvolávať ľútosť. V príbehu som chcel zobraziť iba postavy, ktoré s ním majú skutočne niečo spoločné. A skôr som sa pokúsil o malú karikatúru postáv, ako napríklad v prípade riaditeľa nemenovanej štátnej inštitúcie, vystrihujúceho papierové autíčka v pracovnom čase.“

Zaujímavosťou *Obchádzky na ceste k dokonalej ilúzii* je, že bola nakrútená v anglickom jazyku. „Niekolko rokov som žil v zahraničí a k angličtine mám relatívne blízko. Pre prípad, že by si film na Slovensku nikto nevšimol, ako aj pre nekomerčnosť

témy som ho natočil priamo v angličtine. Ak by sa niekedy dostal na internet, zvýšila by sa tým šanca, že by si ho niekto pozrel,“ vysvetľuje Filo, ktorý však už snímku odprezentoval na viacerých fórach. Na jeseň minulého roka ju uviedli na festivaloch v Macedónsku, Brazílii, Portugalsku, Grécku aj Španielsku.

Pri tvorbe filmu *Obchádzka na ceste k dokonalej ilúzii* sa museli tvorcovia spoliehať na vlastné financovanie. „Pripravoval som sa na to dlhodobo a náklady na filmovanie som hradil z vlastných zdrojov. Už v zahraničí som sa zúčastňoval na natáčaní rôznych seriálov a filmov ako člen komparzu. Pozorne som si všimol, ako ľudia okolo filmu pracujú a čo treba na to, aby som mohol točiť. Zisťoval som, akým spôsobom sa vlastne film produkuje. Podľa toho som pribežne obstarával aj techniku – raz to boli svetlá, inokedy nahrávacie zariadenie, mikrofóny a podobne,“ uzatvára Róbert Filo, ktorý absolvoval filmársky kurz v Dubline. ▲

Obchádzka na ceste k dokonalej ilúzii (r. Róbert Filo, Slovensko, 2016)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 65 000 eur

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 2 x DCP, blu-ray, DVD

• FOTO: Wide Road Films

• FOTO: Wide Road Films

Divoká tvár Tatier

► Zuzana Sotáková

Po dokumente **Vlčie hory**, ktorý prostredníctvom TV programu National Geographic Wild videli diváci vo viac ako stovke krajín, prichádza režisér a producent Erik Baláž s filmom **Život v oblakoch**. Vracia sa ním do slovenskej prírody, tentoraz do Tatier.

Stredometrážny *Život v oblakoch* je prvý diel z tatranskej trilógie *Tajomné Karpaty*, ktorú pripravujú tvorcovia zo spoločnosti Arolla Film. Počas všetkých ročných období zachytávajú život v tvrdých podmienkach pohoria. „V tomto filme sme sa nesnažili ísť veľmi do hĺbky v zmysle vysvetľovania, ako funguje tamajší ekosystém. Skôr nám išlo o to, upozorniť ľudí, že v Tatrách máme takúto divočinu. Takmer nikto, vrátane rodených Tatrancov, totiž v živote nevidel rodinku rýsa vo vysokohorskom prostredí. Preto ľudia vnímajú Tatry len ako peknú kulisu, prípadne ako nástroj na športové zážitky. My však ukazujeme ich divokú stránku. Ľudia si uvedomia, že niečo také existuje, a to je prvý stupeň k tomu, aby tomu prisúdili určitú hodnotu a spojili to aj so snahou o ochranu územia,“ hovorí pre *Film.sk* režisér Erik Baláž. Na dokumente pracoval s trojčlenným filmárskym tímom v zložení Karol Kaliský, Adam Bašteka a Jozef Fiala. Spolupracoval s nimi aj prieskumník Branislav Baláž, ktorý sa venoval stopovaniu zvierat. Okrem rysov nakrúcali napríklad aj kamzíky, svište, medvede či jelene. „Väčšinu času filmár čaká na zvierat, ktoré ani nepríde. Ak príde, je ďaleko a jedinou možnosťou je použiť teleobjektív. Hýbať sa veľmi nedá, takže na širšie zábery musí prísť zvierat bližšie, čo sa stane len občas. Ak je zvierat blízko, má zmysel použiť aj rýchlostnú kameru. Takýchto záberov však máme málo. No na druhej

strane sa dá pohrať so zábermi krajiny.“

Nakrúcanie prebiehalo v nadmorskej výške od 1500 do približne 2500 metrov. „Najnáročnejšie bolo pohybovať sa v tom teréne v zime, pretože vtedy si treba zobrať viac výstroja a hmotnosť batoha sa blíži k 40 kilogramom. V hlbokom snehu sa s tým ťažko pohybuje. Navyše treba hľadať bezpečné trasy z dôvodu ohrozenia lavínami, prípadne zľadovateným terénom,“ pokračuje v rozprávaní Erik Baláž, ktorý strávil s kolegami približne 500 filmovacích dní v teréne, pričom dokumentárny projekt vznikol tri roky. „Počas nich sme natáčali prakticky v jednom kuse. Stále v Tatrách, no na rôznych miestach. Preto sme dokázali natočiť dosť materiálu na tri filmy. Od začiatku sme vedeli, že tie filmy budú rozdelené podľa prostredí: *Život v oblakoch* – najvyššie polohy, *Nesmrtelný les – unikátny prales* a *Živá rieka – príbeh vody*. Všetko nám do seba zapadlo a podarilo sa natočiť. Dva filmy sú už dokončené. *Nesmrtelný les* bude mať premiéru 25. marca na festivale *Hory a mesto*. Film o rieke ešte postproduktívne dokončujeme,“ prezrádza Erik Baláž. Dokument *Život v oblakoch* mal premiéru v decembri v Liptovskom Mikuláši a od začiatku tohto roka putuje slovenskými kinami a kultúrnymi domami. Nezastrešuje ho žiadna distribučná spoločnosť, do kín ho ponúkajú samotní tvorcovia. ▲

Život v oblakoch (r. Erik Baláž, Slovensko, 2016)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: predbežne 400 000 eur na tri filmy (podpora RTVS: 60 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film sa uvádza na DCP a DVD nosičoch.

Zlaté šesťdesiate na TA3

Televízia TA3 priniesla v marci vo svojom vysielaní päť dielov dokumentárneho cyklu *Zlaté šesťdesiate*, ktorý približuje osobnosti československej kinematografie 60. rokov a koproduktne sa na ňom podieľal aj Slovenský filmový ústav. Dňa 3. 3. sa v rámci cyklu predstaví český režisér a scenárista Jan Schmidt. O týždeň neskôr (10. 3.) bude cyklus venovaný významnému slovenskému dramaturgovi, scenáristovi a autorovi Albertovi Marenčinovi, ktorý v lete tohto roku oslávi 95. narodeniny. Marenčin je všestranným umelcom so širokým záberom a spolupracoval so zástupom elitných režisérov, ako boli napríklad Štefan Uher, Stanislav Barabáš, Elo Havetta, Juraj Jakubisko či Dušan Hanák. Ďalší diel cyklu *Zlaté šesťdesiate* predstaví 17. 3. režiséra, scenáristu a herca Jiřího Menzla, týždeň nato (24. 3.) priblíži osobnosť a tvorbu výtvarníka a režiséra Jana Švankmajera, no a na konci mesiaca (31. 3.) uvedie časť venovanú jubilujúcemu režisérovi, scenáristovi, producentovi a hercovi Milošovi Formanovi.

► ZS

MFDF Ji.hlava predstavil nový podporný fond

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Ji.hlava ohlásil počas 67. ročníka Berlinale vznik fondu na podporu stredo- a dlhometrážnych dokumentárnych a hybridných filmov zo strednej a východnej Európy. Ji.hlava Film Fund ponúka podporu vo forme vizuálnej a zvukovej postproduktie a uchádzať sa o ňu môžu aj projekty zo Slovenska. Fond je určený pre filmy v štádiu produkcie alebo postproduktie s plánovanou premiérou na jeseň 2017. Projekty budú hodnotiť filmoví profesionáli, ktorých nominuje MFDF Ji.hlava, a zároveň sa bude klásť na unikátnosť autorského štýlu a aktuálnosť či spoločenskú závažnosť spracovanej témy. Uzavierka prihlášok je **30. apríla 2017**, výsledky hodnotenia budú vyhlásené 4. júla 2017

v Karlových Varoch. Viac informácií nájdete na webovej stránke www.dokument-festival.cz.

► dan

MFFK Febiofest v slovenských regiónoch

O bratislavskej časti 24. ročníka Medzinárodného festivalu filmových klubov Febiofest, ktorá má najbohatší program, sa dočítate v samostatnom článku v rubrike Kalendárium. Febiofest však v marci a apríli zavíta okrem Bratislavy aj do ďalších desiatich slovenských miest. Začne sa v Košiciach (4. – 6. 3.), kde ho bude hostiť kino Úsmev a centrum Tabacka Kulturfabrik – tamojší program ponúkne napríklad posledný film Andrzeja Wajdu *Odrazy*, oceňovaný drámu Asghara Farhadiho *Klient*, ale aj slovenskú koprodukčnú novinku Agnieszky Holland *Cez kosti mŕtvych*, čerstvo ocenenú Strieborným medveďom – Cenou Alfreda Bauera na Berlinale, alebo stredometrážny dokument Márie Rumanovej *Hotel Úsvit*. V Trenčíne sa Febiofest zdrží od 9. do 13. 3. (Artkino Metro) a uvedie okrem iného najnovší dokument Zuzany Piussi *Český Alláh* alebo koprodukčný titul *Baba z ladu* v réžii Bohdana Slámu so Zuzanou Kronerovou v hlavnej úlohe. Festival navštívi aj Prešov (12. – 14. 3., FK Pocity), Banskú Bystricu (13. – 16. 3., FK v Múzeu SNP), Trnavu (14. – 16. 3., FK Naoko – kino Hviezda), Levice (15. – 18. 3., kino Junior). V Martine, kde sa bude festival konať od 15. do 20. 3. v kine Strojár, budú môcť diváci vidieť aj dlhometrážnu animovanú prvotinu Viktora Kubala *Zbojník Jurko* (1976) či posledný film Jana Němca *Vlk z Kráľovských Vinohrad*. V Poprade (24. – 27. 3., kino Tatra) zase budú môcť diváci vidieť nový dokument Roberta Kirchoffa *Diera v hlave* ešte pred jeho distribučnou premiérou. Festival sa uskutoční aj v Kežmarku (20. – 23. 3., kino Iskra) a jeho posledná zastávka na ceste po Slovensku bude v Prievidzi (4. – 7. 4., FK '93). V každom meste predstaví aj ocenené krátke filmy z festivalovej súťaže V strede Európy. Viac informácií nájdete na stránke www.febiofest.sk.

► dan

FOTO: Miro Nôta

Kreslenie cesty v labyrinte dejín

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Prvé *Dejiny slovenskej kinematografie* vyšli pred 20 rokmi a obsiahli obdobie od počiatkov kinematografie až po dianie v čase vzniku publikácie. Prvý diel druhého vydania sa končí rokom 1969. Prináša rozšírený, komplexnejší pohľad, zohľadňuje nové možnosti bádania aj práce mladých filmových historikov. *Dejiny slovenskej kinematografie 1896 – 1969*, ktoré sa budú slávnostne krstiť 3. marca na Febiofeste v Bratislave, predstavujú autori knihy Václav Macek a Jelena Paštéková.

Povedzte si na úvod dôvody, prečo ste sa rozhodli začať písať *Dejiny slovenskej kinematografie* nanovo a neobmedzili sa iba na ich pokračovanie.

Václav Macek: Nešpekulovali sme nad tým, že niekedy vznikne nové, rozšírené, opravené vydanie. Mali sme pocit, že úlohu, ktorú sme si pri prvom vydaní zadali, sme aj splnili. V tom čase to bolo pre nás uzavreté. Ale potom, keď začali vychádzať monografie, rôzne štúdiá z dejín slovenského filmu, sa zrazu napil materiál, v ktorom sa detailnejšie posudzovalo to, o čom sme my písali v 90. rokoch. Okrem toho, kniha sa vypredala. Je dostupná iba v knižniciach, ale už nie na trhu. A tieto dva fakty boli spúšťačom toho, že by bolo dobré sa k tomu textu vrátiť a napísať ho nanovo, bez chýb, ktoré sme v ňom predtým urobili, a s novými poznatkami, ktoré priniesla mladšia generácia historikov. Náš návrh bol prijatý; kľúčovú úlohu v tom zohral fakt, že kultúra má mať k dispozícii na trhu publikácie, ktoré hovoria o dôležitých dielach a osobnostiach.

Jelena Paštéková: Dôvodom bola aj naša terajšia historická skúsenosť. Keď sme v 90. rokoch začali na projekte pracovať, brali sme všetko z optimistickej perspektívy: oslobodenie od cenzúry, rozviazané jazyky, plnšie výpovede. Vzápätí prišlo rozdelenie Československa, ekonomické problémy, skúsenosť s mečiarizmom. V prvom vydaní sme vyhraňovali hodnoty proti nehodnotám. V druhom vydaní je náš pohľad vrstevnatejší. Náš rez predstavuje diferencovanejšie kultúrne a inštitucionálne kontexty. Napríklad pohľad na 50. roky je komplexnejší, eviduje aj podnety nových výskumov všeobecných historikov, bočné súvislosti.

Pán Macek, vy ste v rozhovore z roku 2010 uviedli: „Možno sa dá povedať, že sme aj menej kritickí... ale to zásadné stanovisko sa pritom nemení.“

V. M.: Napríklad keď som hovoril o 60. rokoch, nikdy predtým som nevenoval pozornosť filmu *Zmluva s diablom*. No keď Eva Filová vytiahla v spojení s týmto filmom témy ako erotika, súvislosti s talianskou kinematografiou, uznal som, že je dôležité hovoriť aj o tom – o problémoch sexuality, erotiky, zahraničných koprodukcii. Pre mňa bol v tom období dôležitý Alain Robbe-Grillet, autorský film, presah do dejín nielen slovenského, ale aj svetového filmu. *Zmluva s diablom* ma vôbec nezaujímala, ale teraz uznávam, že má istú hodnotu a je dôležité, že ten

film vznikol. Alebo film *Organ*. V novom vydaní sme text doplnili o názor Evy Vžentekovej, že je to katolícky film. Moja interpretácia *Organa* ako veľkého filozofického diela, ktorá mala náboženský aspekt niekde v treťom pláne, je teraz rozšírená aj o túto interpretačnú možnosť. Čítanie filmu sa tak stalo komplexnejším.

J. P.: Práce ďalšej generácie filmových historikov zjemnili náš pohľad. Napríklad texty Petry Hanáčkovej o Paľovi Bielíkovi. Nie je to polarizovaná interpretácia voči prvému vydaniu *Dejín*, ale obohacujúca. Rovnako práce Jany Dudkovej o 50. rokoch, teoreticky inšpirované Deleuzom, so spochybňovaním obrazu-akcie, s aspektom melancholického hrdinu. Alebo naratologicky orientované práce Juraja Mojžiša a Kataríny Mišíkovej.

Vždy bude rozdiel medzi tým, keď reflexiu píšete autori, ktorí danú dobu prežili, a keď ju robia tí, čo sa na dobu dívajú z odstupu svojho veku.

V. M.: Je to pravda. Ja som si to uvedomil pri pohľade na to, ako sa vo filmoch zobrazovala druhá svetová vojna. Keď o nej nakrúcali tí, ktorí ju zažili, bolo to iné, ako keď o nej nakrúcali režiséri, čo ju prežili ako deti. A úplne inak o nej nakrúcali tí, ktorí ju nezažili vôbec. Platí to aj pre reflexiu.

Pribudli v knihe zabudnuté či nedopísané kapitoly z histórie slovenskej kinematografie, pretože k nim pred 20 rokmi nebolo možné získať materiály?

V. M.: V mojom prípade určite. Mne veľmi pomohol archív v Berlíne pri spracovaní tém okolo druhej svetovej vojny, ako bol problém fungovania slovensko-českých a slovensko-nemeckých vzťahov, snaha Nemcov získať čo najviac tržieb aj zo slovenských kín, spor o slovenské filmy a tak ďalej. Dôležitá je aj kapitola o prechode od nemého k zvukovému filmu, v ktorej som čerpal z Petra Szczepanika, jeho pohľadu na prínos napríklad nových patentov. Predtým sa zdôrazňovala zmena rozprávania, ťažkopádnosť, väčšia asociatívnosť nemého filmu. Szczepanika tento pohľad až tak nezaujímá, viac zdôrazňuje nové technické patenty, súvislosť zvukového filmu s gramofónovým priemyslom, s rozhlasom. To sú nové fakty, ktoré v prvom vydaní *Dejín* neboli.

J. P.: V mojom prípade to bolo hlbšie štúdium domáciach archívov, nové fakty o organizácii Koliby,

výroby aj distribúcie, zaradenie festivalu v Banskej Bystrici do širších slovenských kultúrno-politických kontextov. Organizácia, tvorba, výroba a distribúcia sú plastickéjšie prepojené. V prvom vydaní sme nemali čas zaoberať sa tým.

V. M.: Nepovedal by som, že sme nemali čas. Všetko má svoju dobu a svoj objem. Mali sme pocit, že sme splnili to, čo sme si naplánovali. Nie je to o tom, že by sme nedostatočne skúmali dostupné materiály. Ale mali sme pocit, že pohľad na jednotlivé roky a obdobia je uzavretý. Až po dvadsiatich rokoch sme získali odstup a otvoril sa pred nami širší kontext. Ako keď sa jazdou vzdiala kamera.

Ktoré obdobie prešlo úpravami najviac?

V. M.: Pre mňa to boli vďaka novým materiálom určite roky 1939 až 1948 a do istej miery aj 1918 až 1938. V prípade obdobia 1963 až 1969 išlo iba o doplnenie. Úpravy však neznamenajú zmenu nášho presvedčenia. Hodnotové nastavenie zostáva rovnaké. Je tam len oveľa širší kontext.

J. P.: Ja som v prvom vydaní evidovala viac ako Václav napríklad zábavné žánre. Vytiahla som zaznávaného Jána Lacka, zdiskreditovaného tvorbou so 70. rokov. Lacko bol v rámci tzv. línie vŕšedného dňa na prelome 50. a 60. rokov predskokanom. Václav to registruje v 60. rokoch pri Lettrichových detektívkach vďaka Eve Filovej a objavilo sa to v druhom vydaní. Okrem vecných nálezov je pre nás možno ešte dôležitejší nový vizuál. Kniha ožila grafickými a výtvarnými postrehami a asociáciami, ktoré posúvajú obsah textu. Našou ambíciou bolo neopakovať pod obrázkami informácie z hlavného textu, ale niečo k nim pridať a obohatiť ho. Zároveň si myslím, že táto kniha je bližšie k tvorcom. V predchádzajúcom vydaní bol pre nás najdôležitejší procesuálny tok, zachytenie histórie podľa princípu, že z každého roka sme vybrali jeden film, ktorý sa nám zdal najdôležitejší, a potom sme z každej dekády vybrali najdôležitejšieho tvorca. Teraz sme to rozšírili o malé momentky, o portréty ľudí okolo filmu, ktorí predtým zostali neviditeľní.

V. M.: Mne by nikdy predtým nenapadlo zaradiť do textu napríklad zmienku o preklápacích perách, ktoré boli v 60. rokoch veľmi populárne. Alebo iný fenomén – pohľadnice z filmov o Vinnetuovi.

J. P.: Pri 50. rokoch som si uvedomila dôležitosť svetovej výstavy v Bruseli. Bruselský štýl zasiahol celkový životný pocit ľudí u nás. Doplnili sme televíziu, predtým sme ju nevníмали ako fenomén. Produkciu sme striktné delili na kinofilmy a televízne filmy a zaujímali nás iba tie, ktoré boli nakrútené na 35 mm surovinu. Teraz sme si uvedomili význam televízneho vysielania, otvoril sa širší kontext médií.

V. M.: Áno, máme tu napríklad aj fotografiu interiéru bytu s prvým televízorom. Je to obraz doby – rodina sedí a pozerá televíziu. Film ako súčasť audiovizuálnej kultúry.

Existujú aj vo filmovej histórii nejaké tabu, pomyselní kostlivci?

V. M.: Podľa mňa áno. Citlivými témami, ktorým som sa vyhýbal, sú eštabáci a slovenský štát. Keď som robil obrazovú časť, dostala sa mi od Petry Hanákové do rúk fotografia, na ktorej sedí Šaňo Mach, delegácia nemeckých filmárov a, otočený chrbtom, Paľo Bielik. Otázka znela: Je dobré na to upozorniť? Je to citlivá téma, dať hrdinovi stigmú kolaborantstva. To isté platí aj pre 50. a 60. roky a spoluprácu rôznych umelcov s ŠtB. Mali sme sa pustiť do pátrania v archívoch, kto bol a kto nebol spolupracovníkom? Mne sa napríklad nepáčia diskusie okolo Charty 77 a podpísania tzv. Anticharty. Ako si niekto môže dovoliť súdiť, keď nevie, ako by sa on sám v tej situácii zachoval? Podobný problém majú Česi napríklad s Vlastom Burianom. Nie je to tabu, je to problém historika. Najstť tú správnu mieru. Dobré, je pravda, že keď bol Bielik u Macha, Kadár bol v koncentračnom tábore. Stretli sa v roku 1945, ale bolo to dôvodom, že keď Kadár nakrútil *Katku*, rozhodol sa odísť do Prahy, nebyť na jednej lodi s Bielikom a Bahnom? Je to zložité. Historik má zodpovednosť, na čo položí akcent.

J. P.: V apríli 1948 prijali bratislavskí umelci a vedci Manifest socialistického humanizmu, ktorý bol pokusom zmierniť prijatie jednotnej doktríny socialistického realizmu. V archíve som našla materiály, kde stálo: „*Nepodpísal som to, lebo tam boli ľudia, ktorí prislúchovali slovenskému štátu*“. To isté sa zopakovalo na Zjazde socialistickej kultúry v Prahe v roku 1959, kde napríklad Peter Karvaš odmietol vystúpiť z rovnakých dôvodov. Polarizačné miesta vyplývajú z radikálne odlišných interpretácií histó-

rie. Čo je dôležitejšie? Doba? Osobnosť? Dielo? Kontinuita? Diskontinuita?

História slovenskej kinematografie je provokujúca, formovali ju dva totalitné režimy.

V. M.: Filmová história sa nedá oddeliť od politiky. Ľudia netvorili v skleníku, musíme brať do úvahy súdobú politickú situáciu. A v princípe mi je jedno, ktorá totalita to bola, či Tisova, alebo Gottwaldova. Napríklad za Československej republiky to bolo iné, pretože málo rozvinutá slovenská spoločnosť s malým množstvom miest nepotrebovala až tak veľmi filmový priemysel ako česká, kde bol dopyt po českých filmoch a záujem o výstavbu Barrandova. Vráťane reakcií českých intelektuálov, ktorí o filmoch písali. Beriem to teda do úvahy. Rovnako ako obdobie slovenského štátu. Mali všetci bojovať proti Tisovi alebo bolo korektné, že Bielik a ostatní nakrúcali? To isté platí pre 50. roky. Čiže áno, berieme do úvahy politickú situáciu, ale je dôležité zvoliť citlivý raster, aby sme ju priblížili súčasnému čitateľovi.

J. P.: Vec je jasná iba pri propagandistických snímkach, tie sa dajú ľahko oddeliť od okolia. To je však problém interpretácií všetkých umení, ktoré vypovedajú o slovenskej histórii 20. storočia.

V priebehu rokov formovali filmovú teóriu rôzne vplyvy (od filozofie po internet). Ako to bolo s výskumom filmovej histórie, prešiel aj ten zmenami?

V. M.: Veľmi dobre to vidieť na práci Petry Hanáковой. Vtiahla do toho populárnu kultúru, no nie je to relativizácia. Napríklad keď písala o propagandistických filmoch, ukázala ich v širšom kontexte. Nová filmová história, mladší historici to naozaj vnímajú v širších súvislostiach. Dielo samotné nie je pre nich také dôležité ako pre nás. My sme viac ovplyvnení štrukturalistickou teóriou. U nich dielo ďalej stráca na význame, pretože je súčasťou globálnych trendov.

J. P.: Kultúrne kontexty sú trendom doby. Nie čisté metodológie, ale vnímanie širších kontextov – fungovanie pamäťových inštitúcií, rétorické figúry, priemysel, podnety novej histórie. No hoci došlo k týmto metodologickým posunom, nemohli sme zmeniť pôvodné poňatie knihy.

V. M.: Dôležitá je práve mozaika našej práce a prác mladších filmových historikov. Príklad: my tvrdíme,

že *Trvalé svetlá* sú zlé, Hanáková tvrdí, že to dielo je z istého aspektu dôležité. A tie názory stoja vedľa seba.

Hovoríme o tom, že kniha je rozšírenou, doplnenou verziou prvých *Dejín*. Stalo sa, že zo strany mladších historikov išlo aj o kritický doplnok? Prípadne, mali ste ambície priniesť nové informácie o tvorcach, ktorí už vydali autobiografické publikácie?

V. M.: Vyrastali sme v ére, keď bol autorský film veľmi dôležitý. Preto sme prvú *Dejinu* urobili z hľadiska autorského filmu. Teraz v tom pokračujeme a mladší autori tiež. Ani Eva Vženteková nepopiera, že Štefan Uher bol veľký režisér, ale tvrdí, že bol katolíkom a jeho *Organ* je o viere. Nikto z nich nehovorí, že tvorcovia, ktorých my označujeme za vynikajúcich, takí nie sú. O tom naša kniha nie je. Prehodnotenie tvorcov je už na iných. Možno o 20 rokov vzniknú nové *Dejiny slovenského filmu*, napríklad z hľadiska popkultúry, a doplnia tak tie naše.

J. P.: Táto generácia historikov vyrastala na našich *Dejinách*. Rozširujú ich, obracajú, ale nepopierajú. Myslím si, že je to súzvučný pohľad.

Zostali ešte v slovenskej kinematografii neprebádané, biele miesta?

V. M.: Ja by som povedal, že áno, ale to by kniha musela mať dvojnásobný počet strán. Sú to detaily, ktoré som ja nespracoval, ale niekto iný áno, takže to už biele miesta nie sú. Naša kniha čitateľov niekam nasmeruje. Nie je chaotická, má jasne stanovené pravidlá hry. Dáva návod, ako čítať dejiny slovenského filmu. Dejiny sú labyrint a my v tom labyrinte kreslíme cestu. Aká je tá cesta? Má viac odbočiek? (Pozrie sa na Jelenú Paštékovicú.)

J. P.: Nie, to nemá. Je presnejšie vyhľadieť.

V. M.: Tak máme konečne pointu. Oproti prvému vydaniu sa cesta nezmenila, no už nie je úzkou cestičkou, ale poctivou asfaltkou. ▲

Hľadá sa Dory ■ FOTO: Saturn Entertainment

Slovenská distribúcia v roku 2016: v znamení úspechov

► Miro Ulman

Návštevnosť slovenských kín má od roku 2012 stúpajúcu tendenciu. Vlni prišlo do tunajších kín 5 667 071 divákov, čo bolo o 22,81 percenta viac než v roku 2015 a najviac od roku 1994. Rekordné boli i vlnajšie hrubé tržby – 29 023 501 eur znamená medziročný nárast 22,32 percenta a najvyššie hrubé tržby v ére samostatnej Slovenskej republiky.

Návštevnosť kín nerastie len na Slovensku, ale aj v rámci Európskej únie. Podľa informácií Európskeho audiovizuálneho observatória (EAO) prišlo v minulom roku do kín v EÚ 1,27 miliardy divákov, čo je najviac od roku 2004.

Medziročný nárast počtu divákov bol zaznamenaný v 19 z 24 krajín, ktoré poskytli EAO predbežné výsledky. Pokles zaznamenali v 5 krajinách – najväčší bol v Nemecku (o 13 percent).

Na slovenskom náraste sa v roku 2016 podpísal aj nárast počtu filmových predstavení o 18,16 percenta na 187 017, čo je historicky najvyšší počet v ére samostatnosti. Vrástla i priemerná návštevnosť na predstavenie – z 29,15 diváka v roku 2015 na 30,30. Jediný medziročný pokles v slovenských kinách sa týka priemernej ceny vstupenky z 5,14 eura v roku 2015 na 5,12 eura. Vlnajšie hrubé tržby 29 023 501 eur znamenajú nárast 22,32 percenta a

najvyššiu celkovú sumu, akú diváci zaplatili za vstupenky do kina od roku 1993. Pritom hranica 20 miliónov bola po prvý raz prekonaná až v roku 2014.

Vlni sa dostalo do kín rekordných 29 slovenských a koprodukčných filmov a pásiem vrátane obnovenej premiéry filmu Martina Šulíka *Všetko čo mám rád* (1992). Najúspešnejším domácim filmom sa po dvojročnej nadvláde dokumentov (*38* v roku 2014 a *Rytmus: Sídľikový sen* v roku 2015) stala hraná snímka *Červený kapitán* (r. M. Kollár). Videlo ju 87 224 divákov a stala sa tak 13. najnavštevovanejším filmom roku 2016 v slovenských kinách a 8. najnavštevovanejším slovenským filmom v ére samostatnej republiky. *Červený kapitán* mal spomedzi domácich hraných filmov aj najlepší prvý víkend v histórii samostatného Slovenska – prišlo naň 36 328 divákov. Snímke *Bathory* (2008) Juraja Jakubiska patrí v tejto štatistike s 35 925 divákmi

druhá priečka. (Prehľad premiérových slovenských a koprodukčných filmov s ich distribučnými výsledkami sme uverejnili vo *Film.sk* 2/2017.)

Všetky slovenské filmy vrátane minoritných koprodukcí videlo vlni 377 086 divákov, čo je 6,61-percentný podiel na celkovej návštevnosti. Na porovnanie, v roku 2015 bol tento podiel 6,72-percentný. Zatiaľ čo na Slovensku zostal podiel domácich filmov zhruba na rovnakej úrovni, v 9 krajinách Európskej únie v minulom roku medziročne vzrástol. Najvyšší (35,3 percenta) bol vo Francúzsku, ktoré nasledovalo Česko (29,5 percenta) so 4 domácimi titulmi v TOP 10 – tri z nich boli z pohľadu Slovenska minoritnými koprodukciami, konkrétne *Anjel Pána 2*, *Bezva ženská na krku* a *Teória tigra*. Slovensku patrí z pohľadu podielu domácich filmov na celkovej návštevnosti 17. priečka z 24 krajín EÚ. Už tradične má mimoriadne postavenie v tomto ukazovateli Turecko, ktoré nie je členom Únie. Návštevnosť filmov domácej produkcie tam vlni dosiahla aj napriek medziročnému poklesu 53,4 percenta.

V roku 2016 malo v slovenských kinách premiéru 269 novínok, teda o 24 viac než rok predtým. Len v roku 2013 bol počet novínok vyšší – 274. Vlnajšie snímky uviedlo do kín 12 distribučných spoločností a 3 slovenské filmy si distribuovali samotní producenti (Arolla Film, Art4, JM film). Najviac premiér mala spoločnosť CinemArt SK (53), za ňou sa umiestnili Film Europe Media Company (45) a Continental film (39). Z pohľadu dosiahnutých výsledkov sa poradie na prvých troch miestach nezmenilo. Najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou roku 2016 bol podľa Únie filmových distribútorov CinemArt SK (do 31. 12. 2015 *Barracuda Movie*), ktorý mal 31-percentný podiel na počte divákov a 31,3-percentný podiel na hrubých tržbách. V kinách distribuoval najmä snímky spoločností 20th Century Fox International, DreamWorks Animation, Paramount a Universal a v TOP 10 mal vlni až šesť filmov – *Tajný život maznáčikov*, *Doba ľadová: Mamutí tresk*, *Deadpool*, *Revenant: Zmŕtvychvstanie*, *Dieťa Bridget Jonesovej* a *Trollovia*. Druhá priečka patrila spoločnosti Continental film (18,1 percenta na počte divákov/19 percent na tržbách), ktorá distribuovala tituly spoločnosti Warner Bros. i nezávislých spoločností a v TOP 10 mala snímky *Fantastické zvery a ich výskyt* a *Jednotka samovrahov*. Tretia priečka patrila v roku 2016 spoločnosti Saturn Entertainment (16,4 percenta/17,3 percenta), členovi

TOP 10 SLOVENSKO (1. 1. – 31. 12. 2016)

POČET DIVÁKOV

1. Hľadá sa Dory	280 744
2. Tajný život maznáčikov	217 726
3. Doba ľadová: Mamutí tresk	180 612
4. Zootropolis	154 602
5. Fantastické zvery a ich výskyt	143 131
6. Deadpool	140 239
7. Jednotka samovrahov	134 281
8. Revenant: Zmŕtvychvstanie	120 025
9. Dieťa Bridget Jonesovej	114 790
10. Trollovia	108 146

zdroj: Únia filmových distribútorov SR

distribučnej siete Walt Disney Studios Motion Pictures International, a to i vďaka dvom animovaným filmom v TOP 10, ktorými boli *Hľadá sa Dory* a *Zootropolis*.

Od roku 2012 patrí prvá priečka v rebríčku návštevnosti slovenských kín každý rok animovanému filmu. Vlni bolo najnavštevovanejším titulom pokračovanie snímky *Hľadá sa Nemo* s názvom *Hľadá sa Dory* – videlo ho 280 744 divákov. Animovaným snímkam však v tomto rebríčku patria dokonca štyri najvyššie priečky.

V uvedených číslach sú po prvý raz zarátané nielen výsledky členov Únie filmových distribútorov, ale i premiérových filmov distribuovaných mimo ÚFD. V údajoch za rok 2016 nie sú zahrnuté staršie filmy distribuované mimo ÚFD, návštevnosť projektu Bažant Kinematograf, bratislavskej Magio pláže a niektorých letných kín, výsledky festivalových projekcií nedistribučných titulov (s výnimkou Febiofestu) a ani návštevnosť čoraz populárnejšieho alternatívneho obsahu (záznamy divadelných, operných či baletných predstavení, koncertov, športové prenosy...).

Prvé týždne tohto roku, keď slovensko-česká romantická komédia *Všetko alebo nič* prilákala do kín už viac ako 300 000 divákov, naznačujú, že minimálne vo vzťahu k domácej produkcii bude séria rekordných distribučných výsledkov pokračovať. ▲

Cudzina ako domov

► Eva Filová (filmová teoretička)

Občas sa stane, že prijať výzvu na napísanie recenzie sprevádzajú vnútorné neistoty. Budem dostatočne objektívna vzhľadom na tému, ktorá mi je blízka, a vo vzťahu k osobám, ktoré si vážim? Čo ak je životný príbeh a spoločenský prínos Ireny Brežnej zaujímavejší a silnejší než jeho filmové spracovanie v *Profesionálnej cudzinke*? Mám vôbec čo priniesť do literárneho a multikultúrneho diskurzu?

Po dokumentárnych filmoch *Rabínka* (2012) a *Návrat do horiaceho domu* (2014), ktoré prostredníctvom tragických osudov dvoch žien sledovali pôsobenie slovenských židovských komunít v predvojnovom a vo vojnovom období, sa teatrologička a režisérka Anna Grusková pustila do zdanlivo odlišnej témy, portrétu slovensko-švajčiarskej aktivistky, novinárky a spisovateľky Ireny Brežnej (*1950). Zdanlivo odlišnej preto, lebo všetky tri príbehy sa dotýkajú témy extrémizmu. Gisi Fleischmannová a Chaviva Reicková sa stali obeťami klérofašistického rasizmu, Irena Brežná bola ako emigrantka a neskôr ako psycholožička a tlmočnica v kontakte s utečencami priamo konfrontovaná so švajčiarskou xenofóbiou, ako koordinátorka Amnesty International s porušovaním ľudských práv v bývalom ostbloku a v Sovietskom zväze a ako vojnová reportérka s genocídou.

Grusková skladá portrét Brežnej z dvoch pretínajúcich sa línii. Prvá, privátna, pozostávajúca z archívneho filmového a rodinného fotografického materiálu, z korešpondencie medzi Brežnou a jej priateľkou, zo spomienok na život v exile, na rodin-

ný a partnerský život, z výpovedí oboch synov a súčasného partnera a z návštevy rodného Trenčína, skladá osobný profil Ireny Brežnej ako silnej a empatickej ženy. Privátny život však zďaleka nie je svojbytnou kapitolou, pred ktorej prahom stačí zamknúť dvere kancelárie a resetovať hlavu, naopak, do súkromia vyviera Brežnej tvorivá energia. Druhú líniu teda tvorí pracovná a umelecká sféra, predstavená prostredníctvom výpovedí kolegov a priateľov, Brežnej občiansky a politický aktivizmus, žurnalistika, pôsobenie v Rádiu Slobodná Európa, literárne čítačky a ocenenia.

Pomedzi tieto dve línie sa ako leitmotív prepleta dynamická jazda na bicykli, symbolizujúca Brežnej životnú dráhu v zmysle neustálej aktivizácie a mobility – počnúc nedobrovoľným privandrovalectvom cez osvojovanie si cudzieho jazyka a kultúry až po fungovanie ako interkultúrneho mostu v komunikácii a v spolupráci s guinejskými intelektuálmi, ruskými disidentmi alebo čečenskými ženami. Samozrejme, netreba zabúdať ani na našeň pre mest-

skú cyklistiku, zdolávanie neočakávaných prekážok a zákazov, ktoré sú len drobnou adrenalínovou prípravou na tie skutočné, životné peripetie. Jazda je snímaná kamerou pripevnenou na bicykel, pričom nevidíme pohľad z pozície cyklistu, ako je zvykom pri športových výkonoch snímaných GoPro kamerami, ale cieľom po(d)hľadu kamery je samotná Brežná. Inými hýbateľmi a zároveň katarznými formami sú plávanie a flamenco.

Zaujímavejšia než rigidné sledovanie uvedených línii je ústredná téma filmu – emigrácia. Názov filmu je parafrázou titulu autobiografického románu *Nevďačná cudzin(k)a*, za ktorý Brežná získala prestížnu švajčiarsku Štátnu cenu za literatúru. Aj román sa odvíja v dvoch vrstvách, v dvoch uhloch pohľadu: z pozície emigrantky a z pozície tlmočnice emigrantov. Hneď prvá scéna filmu sa odohráva na bazilejskom moste pri soche Helvetie, ktorá sa vymyká kánonu ženskej alegorickej postavy – je staršia a unavená sedí nad Rýnom s kufrom za chrbtom. Cudzinci tvoria približne pätinu švajčiarskej populácie, do krajiny odjakživa prúdili politickí aj eko-

nomickí migranti, status Švajčiarska ako bohatej a bezpečnej (ale aj drahej) krajiny pretrváva dodnes.

Ako prisťahovalkyňa si Brežná našla svoju tému – prisťahovalectvo. Získanú životnú skúsenosť dokázala pretaviť do pomoci druhým, akoby sa snažila „odpracovať si“ vlastné udomácnenie sa a zapadnutie do nového prostredia. Keď nemohla pracovať pre vlastný národ, pracovala pre iné. Keď táto potreba narazila na zákon, ktorý zakazoval utečencom politickú angažovanosť, našla si cestu cez ľudskoprávnu organizáciu Amnesty International.

Brežnej talent na jazyky je prirodňovaný k plávaniu z jedného jazykového prúdu do druhého, obrusuje hrany jazyka ako diamant, pohráva sa s jazykom na špičke jazyka. „*Niekedy privriem oči a počúvam jazyky, virvar nezrozumiteľných jazykových útržkov, detských hlasov, smiech dospelých. Je to pôžitok len počúvať, nerozumieť obsahu a vedieť, že ľudstvo, tá náhoda univerza, je tu a ja načúvam jeho zvukom. Exil mi dal do daru tento rádiodoprijímač, tak krútim gombíkom. Hrá čoraz hlasnejšie, čoraz hlasnejšie.*“⁴¹

Prijatý, skrotený jazyk Brežná erotizuje, poznáva ďalšie nové kultúry cez jazyky a cez mužov („Učila som sa grécky jazyk, ale nechala som ho.“), dokonca aj cudziu krajinu si personifikuje do mužskej podoby: „Svet sa rozpadol na moje ja a cudziu krajinu. Nazvala som ju ‚mojím mužom‘. Keď som pozrela na ‚svojho muža‘, videla som, čo on nevidel. Nemať mesiačikovú tvár, jeho obličaj bol pšeničné zrno, podlhovastý a tvrdý.“² Táto sloboda vo vzťahu k novému jazyku, novej kultúre pramení aj z nadobudnutého sebavedomia z vlastného „feministického vývoja“, „je to pre mňa úplná baňa, nové perspektívy, nový svetonázor, (...) začínam sa definovať ako žena, cítim aj, ako rokmi silniem“.³

Príbeh Ireny Brežnej je v čase utečeneckej krízy, v ktorej Slovensko získalo imidž uzavretej a nesolidárnej krajiny, viac než potrebný – nielen v rovine osobnej genézy, ale v zmysle spätého pohľadu na krajinu a kultúru, ktorá ju prichýľila, na neľahkú pozíciu utečenca, ktorý si musí vydobýť svoje miesto v neznámom prostredí. Pokiaľ by skúsenosť Brežnej ostala pre nás príliš vzdialená, stačí si spomenúť na prípad afganskej dievčiny, ktorá len o málo staršia ako kedysi čerstvá maturantka Brežná požiadala začiatkom milénia o azyl a vyštudovala filmovú réžiu v Bratislave. Sahraa Karimi sa len pomaly učila nový jazyk, prijímala novú kultúru, až s odstupom času sňala z vlasov tradičný hidžáb, pričom islamu a Ko-

ránu sa nevzdala, naopak, pomáhal jej v ťažkých chvíľach.

Gruskovej zaujatie osudmi žien zapadá do aktuálnej vlny zviditeľňovania ženských osudov a hľadania ženských vzorov, čoho príkladom je len nedávno ukončený desaťdielny dokumentárny cyklus *Prvá. Profesionálna cudzinka* je solídny dokument, ktorý síce svojou formou nevybočuje z radu podobných dokumentov, keďže oveľa dôležitejší je obsah a osobnosť jeho skúmania, ani sa neponára do hĺbky jednotlivých problémových oblastí – to by ani v takom krátkom čase nebolo možné –, ale predstavuje silu jednotlivca, ktorý napriek svojmu počiatočnému hendikepu prejaví schopnosť participovať na osudoch druhých ľudí a národov a nezištne pomôže vo vyhrotených situáciách – to ilustruje šokujúca reportáž z masakry v Čečensku či milé zakúpenie faxov pre Občianske fórum a Verejnosť proti násiliu. Lenže podobných ženských príbehov, viac či menej dramatických, vášnivých alebo exotických, by sme našli viac, hoci nie medzi „elitou národa“ v cykle *Gen.sk* – takýto osud by mohla predstavovať aj nedávno zosnulá spisovateľka Jaroslava Blažková, pre ktorú bol, podobne ako pre Brežnú, zásadným životným zlomom august 1968. ▲

¹ Irena Brežná, *Nevdlačná cudzinka*. Aspekt: Bratislava 2014, s. 53.

² Tamže, s. 21.

³ Citáty z filmu.

Profesionálna cudzinka (Slovensko, 2016)

SCÉNÁR A RÉŽIA: Anna Grusková **KAMERA:** Viera Bačíková **STRIH:** Zuzana Cséplő **ZVUKOVÝ DIZAJN:** Dušan Kozák

MINUTÁŽ: 63 min. **HODNOTENIE:** ●●●●

▪ FOTO: Reminiscencie

A čo keď je to podvod?

► Adam Straka (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Dokumentarista Maroš Berák pre svoj dlhometrážny debut *Sprisahanie šedej rasy* pozoroval šesť rokov viacerých slovenských ufológov a ich spletité cesty hľadania odpovedí na nezodpovedané otázky týkajúce sa mimozemského života. Nezaujímá sa o samotnú tému UFO, v strede jeho pozornosti stojí človek zasiahnutý touto témou.

Sú tu. Nie kdesi v nepredstaviteľných dialtavách, sú priamo tu, na planéte Zem. Dôkazov o ich existencii je veľa a sú nespochybniteľné. Otázka teda nestojí v ontologickej rovine bytia, otázka znie, či sú pre nás hrozbou. Na prvý pohľad sú nerozoznateľní od iných ľudí, vedia sa účinne infiltrovať do spoločnosti, prekuknúť všetky jej tajomstvá. A tak vďaka nim vychádzajú na svetlo prísne utajované skutočnosti o celosvetovom sprisahaní nadnárodných obchodných spoločností alebo o iluminátoch v najvyšších politických kruhoch. Začlenili sa rôzne: ako finanční analytici, učiteľia, filozofi. Všetkých spája neutíchajúca posadnutosť neidentifikovanými lietajúcimi objektmi.

Spôsob autorského prístupu Maroša Beráka v prípade filmu *Sprisahanie šedej rasy* je ojedinelý, dalo by sa povedať, že neviditeľný. Svojím protagonistom dáva priestor na vlastné názory, nekonfrontuje ich ani priamo na placi, ani neskôr pomocou kontrastnej montáže. Jeho autorstvo v podstate spočíva v absolútnom potlačení vlastného názoru na vec. V tom sa odlišuje od svojej dlhoročnej spolupracovníčky Zuzany Piussi, ktorá používa dva typy otázok: buď úplne laického charakteru, alebo s kritickým nádychom, poodhaľujúcim jej vlastný názor. Otázky používa aj Berák, tie však neslúžia opozične, ale doplnujúco, od protagonistov sa snaží získať rozvetvenie predchádzajú-

cej myšlienky. Jedinou výnimkou je konfrontačná otázka „A čo keď je to podvod?“, ktorá zhmotňuje vnútorný strach ufológa z možnosti neexistencie mimozemšťanov.

Reportážny charakter je ďalší z typických rysov oboch spomínaných dokumentaristov – na filme *Sprisahanie šedej rasy* spolupracovala Zuzana Piussi v pozícii kameramanky. Berák na rozdiel napríklad od dokumentaristu Mira Rema autorsky nezasahuje do výpovedí snímaných postáv ani postprodukcijným manipulovaním. Vznikajú tak necelistvé portréty ľudí, ktorí majú možnosť ukázať svoju osobu v takom svetle, v akom chcú. Režisér si pozitívny vzťah s postavami udržiava aj po nakrútení materiálu a to je pre protagonistov filmu nesmierne dôležité. Na rozdiel od Mira Rema, ktorému sa po filme *Cooltura* (2016) budú ľudia z prostredia šoubiznisu dlhší čas vyhýbať, si Maroš Berák buduje povest' neutrálneho filmára, ktorý necháva zaznieť zástupcov akejkoľvek skupiny obyvateľstva bez toho, aby ich názory priamo vo filme hodnotil. Keď si Berákovo film *Viktor, človek víťazný* (2006) pozrie jeho

protagonista (manažér pochybnej firmy, pripomínajúcej skôr sektu ako seriózny podnik), môže si povedať, ako úspešne sa odprezentoval. Kritický divák však za lacným oblekom a nezmyselnými cudzími výrazmi ihneď uvidí krehkú osobu nekalého obchodníka, hľadajúceho len na vlastný finančný zisk. Koniec-koncov, aj samotný režisér tvrdí, že jeho „úlohou nie je diváka presvedčať, ale urobiť obraz“. „Môj dokument je až lahostajné pozorovanie fenoménu, ku ktorému nepodsúvam vlastné interpretácie. Sám nemám rád, keď mi snímka podsúva, čo si mám myslieť,“ povedal Berák v rozhovore pre *Denník N*. Zaujímavý je aj fakt, že zmysluplné opozície sa protagonistovi dokumentu nedočkajú ani od iných postáv. Často tak vzniká dojem, že Berák je pre nich akýmsi spojencom, i keď on sa tomuto označeniu bráni. Spôsob vytvorenia obrazu o určitom fenoméne bez autorovej zaangažovanosti či konfrontácie s ľuďmi z opačného názorového spektra je v krátkych filmoch režiséra síce hraničný, ale funguje. V dlhometrážnom debute to tak nie je.

Úvod filmu *Sprisahanie šedej rasy*, presnejšie jeho prvý záber sa nesie v duchu spájania mystiky, ľudového folklóru a techniky. Dojem, že vo filme dostávajú priestor ufológovia, ktorí v serióznej rovine skúmajú neidentifikovateľné objekty na oblohe či iné doteraz neobjasnené záhady vesmíru a mimozemského života, pretrváva u každého diváka odlišne. Niektorí môžu výskumníkov UFO vnímať ako racionálnych, naslovovzatých expertov na danú tému po celé trvanie filmu. U niekoho môže byť rešpekt voči ich znalostiam naštrbený približne v polovici filmu, keď dostávajú priestor konšpiračnej teórie o iluminátoch v americkej vláde, novom svetovom poriadku či slovanskom odboji. A napokon sú tu takí, u ktorých sa skeptický pohľad na ufológov spustí približne od šiestej minúty Berákovho dokumentu, keď sa teória o mimozemskej civilizácii v podaní učiteľa fyziky a geometrie Petra Paulíka odvíjajú od falošného filmu o pitve mimozemšťana z roku 1947, ktorá sa údajne odohrala po páde UFO v Roswelli v USA.

Z potenciálne zaujímavého spojenia vesmírnych záhad, mystickosti (ktorá sa odhliadnuc od hudby udržala v podstate iba v prvom zábere) a slovenského prostredia film pomerne rýchlo sklzáva k pasívnej observácii rôznorodých jedincov, spojených podobnou záľubou – vierou v čosi nadprirodzené aj napriek tomu, že to má povahu ľacnej konšpirácie. Táto statickosť v pozorovaní kontroverzných postáv dokáže udržať divákov záujem na ploche krátko film, ale pri dĺžke vyše sedemdesiat minút je s tým už problém. A tu sa dostávame k najväčšej slabine *Sprisahania šedej rasy*, ktorou je jeho forma. Prvok, cez ktorý sa mohla v snímke prejavovať invencia filmára, pôsobí neefektívne. Postavy sa nijako nevyvíjajú, hoci boli sledované počas šiestich rokov. A početné náznaky konfliktov ostávajú

nevyužitú. Do filmu sa na veľmi krátky čas dostávajú aj dvaja protagonisti z inej strany názorového spektra, než reprezentujú ústredné postavy. Ide o (bývalého) náčelníka generálneho štábu ozbrojených síl Lubomíra Bulíka a prvého slovenského kozmonauta Ivana Bellu, no ich výskyt má iba rušivý efekt. Je to len výrazné narušenie dôslednosti vo výbere protagonistov z príbuznej názorovej skupiny a dokumentarista sa vôbec neprepracuje k plnohodnotným argumentom reagujúcim na presvedčenie ufológov. Ozvláštnenie neprináša ani motív vytvárania akustickej kulisy Jána Boleslava Kládiva. Samotná zvuková zložka je však veľmi tenzná, na rozdiel od filmu pracuje s mystikou, folklórom a technikou po celý čas a v konečnom dôsledku ako jedinú zložku v Berákovom dokumente vyvoláva dojem tajomna.

Oceniť treba režisérovu schopnosť zachytiť banálne okamihy zo života protagonistov, vďaka ktorým sú samotné postavy oveľa komplexnejšie a prirodzenejšie. Túto schopnosť prejavuje už od svojich prvých krátkych filmov. Rovnako pôsobivý je vzťah medzi filmárom a kontroverznými postavami, vďaka ktorému sa protagonisti necítia vopred zatracovaní za svoje názory, čo je spojené s ich väčšou úprimnosťou a otvorenosťou.

„A čo keď je to podvod?“ pýta sa Berák ufológa Petra Paulíka. Ten odkladá pohár a odpovedá s nepokojom v očiach: „Ved' práve.“ Poškriabe sa na zatytku a pokračuje: „Čo keď je to podvrh?“ Nasleduje hlboký povzdych.

Maroš Berák zachytil ľudí, pre ktorých je dôležitejšie ostať v tvrdohlavom presvedčení na základe nejasných poznatkov, ako dopátrať sa k pravde, odlišnej od ich súčasnej viery. Škoda, že sa toto poslanstvo rozpadáva v nekompaktnej forme filmu. ▲

Sprisahanie šedej rasy (Slovensko/Česko, 2017)

SCENÁR A RÉŽIA: Maroš Berák KAMERA: M. Berák, Zuzana Piussi STRIH: M. Berák HUDBA: Ján Boleslav Kládivo, Ľubo Burgar

ÚČINKUJÚ: Ján Boleslav Kládivo, Peter Paulík, Miroslav Karlík, Ľubo Schmida MINUTÁŽ: 72 min. HODNOTENIE: ●●●

Adaptácia filmovej kritiky

► Tomáš Hudák (filmový publicista)

Hitchcock/Truffaut je akási dokumentárna adaptácia slávnej knihy rozhovorov medzi týmito dvoma režisérmi. V niekoľkých základných bodoch nám predstavuje Hitchcockovu tvorbu a najsilnejšia je vtedy, keď spája pôvodné nahrávky rozhovoru s ukážkami z filmov – nakoniec, aj kniha je, slovami Antoina de Baecqua, „vystavaná na dialógu medzi slovom a obrazom“.

Film, ktorého spoluscenáristom je Serge Toubiana, niekdajší šéfredaktor *Cahiers du cinéma* a riaditeľ *La Cinémathèque française*, nie je čistokrtným dokumentom o Alfredovi Hitchcockovi ani o knihe a jej vzniku (nedozvieme sa napríklad, prečo kniha vyšla viac ako štyri roky po rozhovore, ani to, že rozhovory boli v skutočnosti dva). Je niečím medzi tým, čo nie úplne prospieva výslednému tvaru.

Rozhovor a kniha sú pre film východiskovými bodmi a vytvárajú rámec toho, ako sa Hitchcockova tvorba prezentuje. Dokument je postavený na audiozázname rozhovoru, ktorý často dopĺňajú fotografie z jeho priebehu a text tak, ako sa objavil v publikácii. Kniha je tu až mýtickým objektom a rozhovor má ultimatívny status. To potvrdzujú nielen súčasní režiséri, ktorí vo filme vystupujú (je zaujímavé všimnúť si, že iba jeden pochádza z iného ako amerického a francúzskeho prostredia), ale aj rozhodnutie nehovoriť o Hitchcockovi (a Truffautovi) prostredníctvom iných rozhovorov. Dôležitý je iba tento jeden, pretože je obsahovo úplný – bez ohľadu na to, že Hitchcock potom nakrútil ešte tri filmy. Niekoľko ďalších režisérov ponúka iba dopĺňajúce informácie, prípadne svoj osobný pohľad na Hitchcockove filmy. Preto

sa autori dokumentu ani nezaoberajú tým, ako pokračovala Hitchcockova tvorba po rozhovore, iba v epilógu zhrnú niekoľko faktov.

Je pochopiteľné, že film nemôže byť taký úplný ako kniha, ktorá zaznamenáva viac ako týždňový rozhovor. Venuje sa iba niekoľkým základným témam a filmom, ktoré sú typické pre Hitchcockovu tvorbu. Po úvode, ktorý predstaví kontext vzniku tejto knihy – Hitchcock bol vnímaný ako komerčný režisér, no Truffaut a skupina okolo *Cahiers* ho videli ako veľkého autora –, prechádza film niekoľkými formálnymi charakteristikami (strih, práca s hercami), motívmi (náboženstvo, fetiš) a končí sa detailnejším pohľadom na *Vertigo* a *Psycho*.

Najlepšie momenty filmu sú tie, v ktorých počujeme Hitchcocka opisovať nejakú scénu a zároveň ju môžeme sledovať. Keďže kniha nie je ani tak výpoveďou, ako skôr aktom filmovej kritiky, pohyblivý obraz jej pridáva ďalší rozmer, stáva sa jasnejšou a názornejšou. Rozhovor, ktorý je detailnou analýzou tvorby a v knihe ho sprevádzalo množstvo fotogramov, je adaptovaný do filmu tým najlogickejším spôsobom.

Príkladom môže byť časť o herectve, ktorá vy-

chádza z filmu *Spovedám sa (I Confess)* a z detailu, akým je hercov pohľad dohora. Pre Hitchcocka boli herci „dobytkom“, ktorý mal plniť jeho rozkazy a podriaďiť sa jeho vízií – s čím mal napríklad práve Montgomery Clift, jeden z prvých žiakov Leeho Strasberga, výrazný problém. O „afére“ so zdvihnutým pohľadom rozpráva sám Hitchcock, následne dostávame od niekoľkých režisérov kontext týkajúci sa psychologického herectva a nastupujúcej generácie hercov trébovaných v duchu method acting a potom sa Hitchcock pýta Truffauta, ako pracuje s hercami on: Truffaut sa zoznami s hercom a v noci píše dialógy tak, aby ich na neho napasoval. Film je v týchto momentoch nielen názorný, ale dokáže pridať historický kontext.

Keď Truffaut kladie otázky týkajúce sa náboženstva, Hitchcock si vyžiada, aby bola jeho odpoveď mimo záznamu. To je ďalší moment, keď výpoveď zmysluplne dopĺňajú iní režiséri, špeciálne Martin Scorsese. Problém je, že film nie vždy funguje takto ideálne a niekedy sú výpovede súčasných režisérov

nič nehovoriace. Napríklad v jednej časti hovorí Wes Anderson: „U Hitchcocka si najviac cením výraznosť a presnosť vizuálnej stránky. V tom sa od neho môžeme veľa učiť.“ Vzápätí pokračuje Peter Bogdanovich: „Povedal: ‚Keď som na placi, nie som na placi. Pozerám sa na obrazovku.‘ To je vlastne kľúč k Hitchcockovi. Vidí ten film v hlave.“ A po ňom nasleduje Richard Linklater: „Predstavujem si, že mu tie zábery napadli a on ich nikdy nespochyboval. Nikdy nemáte pocit, že by si nebol istý. Pri žiadnom zábere.“ To všetko v priebehu jednej minúty. Človek sa začína pýtať, či títo filmári nie sú viac marketingovým ťahom ako účastníkmi rozhovoru.

Našťastie, takýchto miest vo filme nie je veľa a prevažujú inteligentné rozhovory o kinematografii. Dokument *Hitchcock/Truffaut* ukazuje, že ak sú písanie o filme a jeho nakrúcanie v podstate totožné činnosti, je logické, že je možné filmovú kritiku nakrútiť. ▲

Hitchcock/Truffaut (Hitchcock/Truffaut, Francúzsko/USA, 2015) _RÉŽIA: Kent Jones **_SCENÁR:** K. Jones, Serge Toubiana **_STRIH:** Rachel Reichman **_HUDBA:** Jeremiah Bornfield **_ÚČINKUJÚ:** Alfred Hitchcock, François Truffaut, Wes Anderson, Martin Scorsese, Richard Linklater **_MINUTÁŽ:** 79 min. **_HODNOTENIE:** ●●●

Moonlight je konštrukt, chce nebyť o ničom

► Matej Sotník (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Americká filmová akadémia musí zachovávať dekórum hyperkorektnosti. Najmä po vlašnej kauze rasového nepomeru v zastúpení nominovaných hercov, nebol totiž medzi nimi žiadny černochoch. To, že akadémia tento rok nominovala *Moonlight* režiséra Barryho Jenkinsa, film o láske a homosexuálnom napätí medzi dvoma černochochmi, v niekoľkých kategóriách vrátane ceny za najlepší film, je teda zrozumiteľným gestom.

Oscary, to najlepšie z mainstreamu? *Dvanásť rokov otrokom* (2013), *Birdman* (2014), *Spotlight* (2015) – tieto tituly vyhrali v uplynulých rokoch v kategórii najlepší film. Všetky tri sú dôležité. A sú to dobré filmy s veľkými témami. Stojí preto za úvahu, či (beztak dosť pošramotenú) povest amerického filmového akadémie nedevaluje rozhodnutie udeliť tento rok Oscara snímke *Moonlight*. Je to totiž schematický film a oproti zvyčajným oscarovým titulom má problém s ústrednou výpoveďou. A pritom niežeby išlo o film, ktorý by formou a príbehom vystupoval z bezpečnej zóny. Naopak. Je v ňom všetko, čo potrebuje art, aby bol aj komerciou.

Chiron nemá otca. Jeho matka je drogovu závislá. Sú v zlej finančnej situácii. Žijú v Miami, vo štvrti Liberty Square, kedysi vybudovanej na segregáciu černochoch. V škole Chirona šikanujú, posmievajú sa mu, nadávajú mu do teplošov. Je to typická postavica utiahnutého introverta s ťažkým osudom. Chiron si nájde kamoša, veľkého brata Juana, ktorý mal takisto ťažké detstvo, ale postupne sa vypracoval. Na dílera drog. Má veľké americké fáro, rešpekt okolia, no hlavne zásobník „otcovských“ poučiek pre Chirona. Keď sa chlapcova matka sftuje príliš, ešte roky

bude mať Little (Malý), ako ho prezývajú spolužiaci, útočisko u Juana a jeho partnerky Teresy. Má to byť skrátka poriadny marasmus, obrovský kríž na chrbte mladého Chirona. Aby toho nebolo málo, pubertálny Chiron z ďalšej kapitoly príbehu objavuje nové odtiene svojej sexuality. Hoci režisér a scenárista Barry Jenkins s Tarellom Alvinom McCraneyom (scenár vznikol podľa jeho divadelnej hry) ďalej hrajú neopisnú hru s latentnou homosexualitou dospelého Chirona (tretia kapitola), pubertálneho Chirona na pláži sexuálne uspokojí spolužiak Kevin. Pláž nám tvorcovia ešte pripomenú, keď sa dvojica po rokoch opäť stretne. Ako inak.

Problém filmu *Moonlight* tkvie už v jeho literárnej fáze, začína sa pri námete. Nevieme presne, čo nám chcú tvorcovia artikulovať, čo má byť takpovediac posolstvom. Že sa homosexuáli stále skrývajú, majú partnerky a zakladajú si s nimi rodiny? Že stále nežijeme v ideálnom, dostatočne liberálnom svete (z tohto by sme ešte mohli vydolovať alúziu na Trumppovu Ameriku)? Že osudová láska, tá vo svojej podstate najslobodnejšia, sa skôr či neskôr pripomenie, takže nezúfajme? Že život na pomedzí legality a ilegality je drsný – a čo s tým? Núka sa niekoľko

otázok, žiadna z nich však nie je dominantná. Do popredia o čosi viac vystupuje motív vzťahu slobodnej matky a jej syna, ich kategorickej lásky, ktorá sa dá zjednodušene vyjadriť: aj keď budeš zlá, budem Ťa ľúbiť, lebo si moja matka (a naopak).

Scenár filmu pôsobí, akoby ho napísal počítačový softvér. Azda chýba len choroba, pretože smrť ho, samozrejme, neobišla. Aj členenie na kapitoly je problematické, pretože oddeľujú životné etapy Chirona, ktorého hrá v každej z nich iný (starší) herec, čo po *Chlapčensťve* (2014) Richarda Linklatera nebude už nikdy také efektívne. Azda keby sme vedeli lepšie uchopiť, o čo sa s nami autor chce podeliť, bola by táto konvenčná naratívna pomôcka akceptovateľnejšia. No vo veľkom časovom úseku s tromi kapitolami sa postavy takmer nevyvíjajú, ich pohnútky sú buď úplne explicitné, alebo neviditeľné. Prečo vlastne musíme sledovať takú siahodlhú fabulu, akú to má funkciu v napojení na tému? Nevieme. *Moonlight* nie je intelektuálny typ filmu (hoci sa do jeho šiat prezlieka), ktorý by nás pozýval participovať na videnom

sústredení sa na vnútorné svety jeho protagonistov, bádáním v nich, v tom nevy povedanom.

Forma Jenkinsovho filmu kopíruje to, čo poznáme z festivalového realizmu. Miestami ju narušajú pasáže s klipovou estetikou (spomalené zábery, centrálna kompozícia), v zásade však sledujeme prísne neštylizované, ono autentické *cinéma vérité*, čo má, samozrejme, podporovať výsostne civilný herecký prejav detských aj dospelých hercov. Toto všetko súvisí so spomínaným pomedzím artu a komercie. *Moonlight* už získal ceny na desiatkach festivalov aj Zlatý glóbus a Oscara. *The New York Times* ho označil za „najlepší film minulého roka“, v *Los Angeles Times* zase napísali: „*Moonlight je magický film, na ktorý sme čakali roky.*“

Barry Jenkins tvrdí, že v jeho filme nie je jediná scéna s Chironovou matkou, ktorá by nebola z jeho alebo McCraneyho života. Má to teda byť aj súkromná sved'ť. Musí to byť aj takáto sved'ť, veď prečo by inak Jenkins nakrútil dlhometrážny film po skoro desaťročnej pauze? No prečo? ▲

Moonlight (Moonlight, USA, 2016) _SCENÁR A RÉŽIA: Barry Jenkins _KAMERA: James Laxton _STRIH: Joi McMillon, Nat Sandres
_HUDBA: Nicholas Britell _HRAJÚ: Mahershala Ali, Shariff Earp, Duan Sanderson, Alex R. Hibbert, Janelle Monáe
_MINUTÁŽ: 111 min. _HODNOTENIE: ●●●

Václav Macek, Jelena Paštěková: **Dejiny slovenskej kinematografie 1896 – 1969**

(FOTOFO, Slovenský filmový ústav, 2016, 624 strán, viaz.)

Komplexná, systematická a erudovaná analýza histórie slovenskej kinematografie sa pri prvom vydaní pred dvadsiatimi rokmi stretla s mimoriadnym ohlasom. Teraz sa vracia v dvojnásobne rozšírenej, graficky príťažlivej dvojdielnej podobe (pripravovaný druhý zväzok bude venovaný obdobiu od roku 1970 po súčasnosť), s využitím nápaditého, sčasti farebného obrazového sprievodu. Autorská dvojica sa neuspokojila s drobnými úpravami a prebádaním pribudnutého úseku dejín, ale využila aj nové skúmanie v archívoch a novovzniknuté interpretačné a pamätnícke zdroje. Vedecký a spoločenský význam faktograficky a analyticky bohatej publikácie umocňuje jej hodnotovo hierarchická stavba. Výskum znamenáva popri tvorbe filmových diel, štýlových premenách a charakteristikách vkladov najvýraznejších osobností aj technické podmienky, distribučné praktiky, mediálnu reflexiu, pozíciu filmového školstva a medzinárodné vplyvy. Prvý diel je výrazne rozčlenený rokmi 1918, 1938, 1948, 1955, 1962 a 1969 ako medzíkmi s transparentným dosahom na ciele, hodnoty a úskalia tvorby.

Iris Kopcsayová – Pavel Branko: **Ráno sa zobudím a nie som mŕtvy (rozhovory o láske a sexe, o bohu a smrti, ale aj o Trumpovi a populačnej explózii)**

(Marenčin PT v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom, 2016, 256 strán, viaz.)

Pavel Branko ako popredná osobnosť slovenskej filmovej kritiky, ale aj muž s pozoruhodným osudom, humánne založeným naturelom a briske vyprofilovaným kritickým úsudkom zaujal Iris Kopcsayovú, keď s ním pred desiatimi rokmi pripravovala novinárske rozhovory. A tak neskôr iniciovala vznik filmu *Hrdina našich čias* v réžii Zuzany Piussi, kde bol Branko protagonistom, a po ďalšom novinárskom rozhovore, pripomenutom v dodatku knihy, už vznikol obsiahlejší a tematicky košatejší knižný záznam odpovedí. Zvädzal k nemu aj Brankov faktograficky a analyticky bohatej publikácie umocňuje jej hodnotovo hierarchická stavba. Výskum znamenáva popri tvorbe filmových diel, štýlových premenách a charakteristikách vkladov najvýraznejších osobností aj technické podmienky, distribučné praktiky, mediálnu reflexiu, pozíciu filmového školstva a medzinárodné vplyvy. Prvý diel je výrazne rozčlenený rokmi 1918, 1938, 1948, 1955, 1962 a 1969 ako medzíkmi s transparentným dosahom na ciele, hodnoty a úskalia tvorby.

► Peter Ulman

Farby piesku (MEDIA FILM)

Slovensko-český časozberný dokument Ladislava Kaboša *Farby piesku* (2015) rozpráva dramatický príbeh slovenskej zdravotnej sestry Ľubice El Malaheg, žijúcej a pracujúcej uprostred moslimského sveta. Film mal byť pôvodne dokumentom o tejto slovenskej zdravotníčke a výtvarníčke a jej ceste za civilizáciou starou 12 000 rokov, zaviatou saharským pieskom, ktorej jaskynné maľby ju inšpirovali v jej výtvarnej tvorbe. Život ho však zmenil na drámu. Žena, ktorá 20 rokov pracovala v nemocnici v Misurate, zaľúbila sa a založila si rodinu, zoznamuje divákov s Líbyou za vlády Muammara al-Kaddáfího, v čase občianskej vojny a po nej. Posledná klapka padla po jej skončení, na jeseň 2014. Ako človek, ktorý konvertoval na islam, sa dnes Ľubica ocitá na hranici dvoch svetov. Ani v jednom nie je celkom doma. Vďaka situácii v Európe v posledných dvoch rokoch získava film ďalší rozmer. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9 a so zvukom DD2.0, DD5.1 a DTS s voliteľnými slovenskými, českými a anglickými titulkami. Ako bonusy nájdete na nosiči obrazy Ľubice El Malaheg a 4 krátke filmy z roku 2006 o pamiatkach UNESCO v Líbyi – Lep-tis Magna, Sabratha, Gharyan a Tripolis.

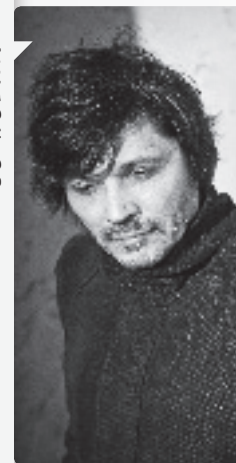
Finále

(S PRO ALFA)

Prvý film o futbalistovi nakrútil na Slovensku Eduard Schreiber približne pred 110 rokmi a mal 7 sekúnd. No hoci je futbal u nás najpopulárnejším športom, na prvý dlhometrážny slovenský film pre kiná s touto témou sme si museli počkať až do roku 2016. Vlni sme si pripomenuli 40. výročie víťazstva československého tímu na futbalových majstrovstvách Európy a súčasne sa reprezentačnému mužstvu Slovenska podarilo po prvý raz prebojovať na toto podujatie a postúpiť až do osemfinále. Scenáristi a režiséri Palo Korec a Dušan Milko využili z ponúkajúcich sa archívnych záberov záznam finálového zápasu v Belehrade a prekladajú ho pohľadmi do súkromia „zlatých chlapcov“ – napríklad Karola Dobiáša, Zdeňka Nehodu, Jozefa Čapkoviča, Antonína Panenku – i súčasnej generácie futbalistov – Mareka Hamšíka, Martina Škrтеля a ďalších. Film je tak zaujímavou konfrontáciou osudov bývalých reprezentantov a ich nasledovníkov, pôsobiacich v úplne iných spoločenských a ekonomických podmienkach. Dokument *Finále* je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD5.1 a s voliteľnými slovenskými a českými titulkami. Ako bonusy na ňom nájdete trailer, videoklip k piesni *Daj zo seba von*, 10-minútový dokument *Cesta na Euro 2016* a rozhovor s Jozefom Venglošom.

► Miro Ulman

FINÁLE

dokumentarista **Jaro Vojtek**

Momentálne nakrúcam celovečerný dokumentárny portrét Andreja Bána, takže cestujem po celej Európe a vidím ju z úplne inej perspektívy ako doteraz. Je nesmierne zaujímavé sledovať Andreja pri práci fotografa a novinára zároveň. Nakrúcam aj o Slovákoch, ktorí z rôznych príčin pracujú v zahraničí. Je to takisto celovečerný projekt, zložený z portrétov troch ľudí, ktorí takto riešia svoju životnú situáciu. A súčasne dopisujem celovečerný hraný film s názvom *Anestéza*. Všetky projekty pripravujem s Marekom Leščákom.

kostýmová výtvarníčka **Katarína Štrbová Bieliková**

Tento rok budem mať rok premiér. Mám radosť, že všetko sú to česko-slovenské koprodukčné filmy: v marci *Masaryk* režiséra Juliusa Ševčíka, v apríli prvý film z trilógie *Záhradníctvo – Rodinný priateľ* v réžii Jana Hřebejka, v lete by mal byť hotový druhý film *Dezertér* a na jeseň tretí – *Nápadník*. Niekedy v lete príde do kín aj film *Křížáček* Václava Kadrnku. V týchto dňoch natáčame s Janom Hřebejkom pre HBO druhú sériu obľúbeného seriálu *Až po uši* a v apríli pokračujeme v už roztočenom *Tomanovi* režiséra Ondřeja Trojana o séfovi komunistickej rozviedky v rokoch 1945 až 1948.

režisér **Patrik Lančarič**

Náš náročný projekt dokumentárneho filmu o Miroslavovi Váľkovi sa nachádza v záverečnej fáze. Spolu s Marošom Šlapetom, Petrom Kelíškom a Petrom Pavlacom sa v strižni snažíme z triapolhodinovej verzie v hrubom strihu urobiť verziu finálnu. Okrem toho teraz často cestujem do Zlína, v septembri totiž nastupujem na post umeleckého šéfa tamojšieho divadla. Na stole mi leží rozhlasová adaptácia Pirandellovej hry *Šesť postáv* hľadá autora, ktorú mám tento mesiac realizovať v Slovenskom rozhlasu. Na druhom stole mám 37 divadelných hier, ktoré ako člen poroty súťaže *Dráma 2016* postupne čítam.

Vyšlo anglické číslo Film.sk 2017

Slovenský filmový ústav vydal vo februári tohto roku ďalšie špeciálne anglické číslo mesačníka *Film.sk*, celkovo už piate. Hlavná časť časopisu je aj tentoraz venovaná diania v slovenskej kinematografii počas uplynulého roka. Obsahuje samostatné štúdie o slovenskom hranom, dokumentárnom a animovanom filme v roku 2016, recenzie snímok *5 October* (r. M. Kollar), *Diera v hlave* (r. R. Kirchhoff) a *Učiteľka* (r. J. Hřebejk), ale aj rozhovor s režisérkou filmu *Piata loď* Iveta Grófovou a niekoľko ďalších tematických článkov. V časti zameranej na Slovenský filmový ústav informuje špeciálne číslo o základných organizačných zložkách SFÚ – Národnom filmovom archíve a Národnom kinematografickom centre, ďalej o aktuálnych publikačných aktivitách a samostatný článok je venovaný Viktorovi Kubalovi, s ktorým súvisia viaceré tohtoročné projekty edičného oddelenia.

► dan

Činnosť filmového ústavu v roku 2016

Generálny riaditeľ Slovenského filmového ústavu Peter Dubecký predstavil 9. 2. na tlačovej konferencii v Kine Lumiére v Bratislave činnosť SFÚ v roku 2016. Ako konštatoval, ústav aj v minulom roku hospodáril so ziskom (7 052,54 eur). Naďalej pokračoval v realizácii dlhodobých prioritných projektov Systematická obnova audiovizuálneho dedičstva SR, Integrovaný audiovizuálny informačný systém SK CINEMA, Prezentácia slovenskej kinematografie a audiovizie v zahraničí (nosnými podujatiami projektu boli prezentácie v Berlíne, Cannes a Karlových Varoch). Národný projekt Digitálna audiovizia sa vlni dostal do štádia udržateľnosti na obdobie piatich rokov. Z dôležitých projektov sa uskutočnila aj tretia fáza stavebných úprav Kina Lumiére či vydanie desaťdielnej blu-ray kolekcie *Slovenský film* pri príležitosti predsedníctva Slovenska v Rade Európskej únie. Vyšla aj niekoľko rokov pripravovaná publikácia *Dejiny slovenskej kinematografie 1896 – 1969* autorskej dvojice Vác-

lav Macek a Jelena Paštéková. O týchto i niektorých ďalších aktivitách SFÚ sme už vo *Film.sk* informovali v samostatných článkoch, spomeňme preto už len zopár vybraných údajov. Vlni participoval SFÚ v súvislosti s prezentáciou slovenskej kinematografie na 182 podujatiach, z toho 166 sa konalo v zahraničí (v 46 krajinách sveta) a 16 v domácom prostredí. Celkovo sa na podujatiach premietlo 141 slovenských snímok, najviac uvedených mal film Marka Škopa *Eva Nová*. Najpredávavejšími publikáciami v predajni SFÚ Klapka.sk boli *Ján Kadár* v slovenskom a anglickom jazyku od Václava Maceka, *Best of Slovak Film 1921 – 1991* od Petra Hamesa a *Autorský dokumentárny film na Slovensku po roku 1989* od Martina Palúcha. Najpredávavejším DVD nosičom bola *Tisícročná včela* v réžii Juraja Jakubiska. Najsledovanejšími filmami z archívnych fondov SFÚ v televíziách Slovenska boli vlni *Pacho, hybský zbojník* (r. M. Ľapák) a *Perinbaba* (r. J. Jakubisko). Od januára 2016 začalo v SFÚ pôsobiť oddelenie vedy a výskumu, ktoré sa venuje vedecko-výskumnej činnosti, vzdelávacím a pedagogickým aktivitám; v jeho kompetencii je i zabehnutý vzdelávací cyklus Filmový kabinet. Kompletnú Správu o činnosti SFÚ v roku 2016 nájdete na stránke ústavu www.sfu.sk.

► red

SFÚ s edičnou a vedeckou radou

Slovenský filmový ústav má od januára tohto roku edičnú a vedeckú radu, ktorá je poradným odborným orgánom generálneho riaditeľa SFÚ. Rada navrhuje smerovanie a charakter vedecko-výskumnej činnosti SFÚ a predkladá generálnemu riaditeľovi návrh edičnej činnosti na nadchádzajúci kalendárny rok, ktorý zohľadňuje dosiahnuté výsledky vedecko-výskumnej činnosti a jednotlivých výskumných projektov. Členmi rady sú popredné osobnosti z oblasti filmovej histórie a teórie, ale aj z oblasti estetiky či ďalších príbuzných humanitných alebo technických odborov: Jana Dudková, Martin Kaňuch, Štefan Komorný, Miroslav Marcelli, Peter Michalovič, Katarína Mišíková a Mária Ridzoňová-Ferenčuhová.

► dan

Festival na obraz filmového priemyslu

► Martin Kudláč (filmový publicista)

Štyridsiaty šiesty ročník Medzinárodného filmového festivalu Rotterdam (25. 1. – 5. 2.), druhý pod vedením nového riaditeľa Bera Beyera, opäť charakterizovali zmeny. Na rozdiel od vlnajšieho MFF, keď sa väčšina úprav týkala primárne festivalovej časti, sa tentoraz organizátori zamerali na industry časť, predovšetkým na flexibilnejšie reflektovanie nových trendov nielen v samotnej tvorbe, ale i v produkcii a distribúcii a takisto v oblasti virtuálnej reality.

V hlavnej súťaži Hivos Tiger Competition sa od minulého roka vyhlasuje už iba jeden víťaz, nie traja. Tento rok získala cenu po prvý raz v histórii súťaže indická snímka – *Sexy Durga*. Režisér Sanal Kumar Sasidharan nakrútil svoj druhý celovečerný film bez scenára, prevažne improvizovanou formou ako road-movie triler. V súlade so súčasným trendom umeleckých filmov, v ktorých sa rôzne kombinujú formy a štýly hranej a dokumentárnej tvorby a ktoré boli opäť výrazne zastúpené naprieč festivalovými sekciami, aj Sasidharan strieda autentické zábery s inscenovanými. V rámci prvého prístupu predstavuje zbožné uctievanie bohyně Durgy mužmi, druhou metódou vytvára latentnú atmosféru úzkosti a poukazuje na prenasledovanie protagonistky s rovnakým menom podozrievavými mužmi. Špeciálnu cenu udelila porota režisérovi Nilesovi Atallahovi za jeho druhý celovečerný film *Rey*. Atallah pretavuje obškúrnú historickú udalosť spojenú s dobrodruhom v sebaklame do psychedelického kaleidoskopu, kombinuje digitálne zábery s analógovými a pasáže v duchu expresionistickej hranej tvorby s „found footage“ materiálom a vytvára paralely medzi filmovým médium a pamäťou.

Na 46. ročníku festivalu malo opäť zastúpenie aj Slovensko. V sekcii Bright Future, predstavujúcej nové talenty s osobnou víziou či štýlom, uviedla vo svetovej premiére svoj hraný debut a zároveň absolventský film Tereza Nvotová. Vo svojej *Spine* spracúva tabuizovanú tému cez rozprávanie o sedemnásťročnej obeti sexuálneho násillia Lene, ktorá sa vyrovnáva so svojou traumou, čo súvisí aj s pokusom o samovraždu a s hospitalizáciou na psychiatrii. Na pôdoryse príbehu o dospievaní a rodinnej drámy

sledujeme neštandardnú rehabilitáciu obeť a zároveň obžalobu zdravotnej starostlivosti o ľudí s podobným osudom. Druhú snímku bol koprodukčný titul *Vlk z Kráľovských Vinohrad*, posledný film režiséra českej novej vlny Jana Němca, ktorý festival uviedol v rámci najrozsiahlnejšej režisérovej retrospektívy za hranicami Česka. „Na príprave retrospektívy sme pracovali už nejaký čas. Keď sme sa dozvedeli, že Jan Němec pracuje na novom filme, chceli sme z jeho tvorby predstaviť viac,“ prezradil riaditeľ festivalu Bero Beyer pre *Film.sk* a dodal: „Spôsob, akým neustále provokoval v súvislosti s naším vnímaním kinematografie, pričom si bol kontinuálne vedomý svojho politického a umeleckého okolia, si zasluži väčšiu pozornosť. Preto sme si ho chceli uctiť ako režiséra, ktorý nás neprestajne vyzýva ísť o krok ďalej.“

V porovnaní s predchádzajúcim ročníkom sa festival viac zamerl na zmeny vo filmovom priemysle, na ktoré má v úmysle dynamickjšie reagovať a niektoré i sám iniciovať. V rámci nových trendov v distribúcii znovu uviedol iniciatívu IFFR Live!, streamovanie vybraných festivalových filmov naprieč Európou (vrátane Slovenska), ale zaviedol i novú VoD platformu Unleashed v snahe pomáhať filmárom nachádzať nových divákov, nové trhy i distribučné stratégie. Tento rok sa v rámci koprodukčného trhu CineMart po prvý raz objavili štyri projekty určené pre virtuálnu realitu, na ktorých rozvoji chce festival participovať aj prostredníctvom partnerstva s iniciatívou VR Days. Nové postupy rozvoja, produkcie a distribúcie filmov chce festival iniciovať aj prostredníctvom platformy Propellor Film Tech Hub s ambíciou inovovať filmový priemysel. ▲

Slovenský medvedí tanec radosti

► **Barbora Gvozdjaková** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Skončil sa 67. ročník filmového festivalu Berlinale, ktorý bol pre Slovensko úspešný. Tento rok sa v sedemnástich sekciách premietlo viac ako dvesto filmov a v oficiálnom výbere festivalu sa predstavili aj tri slovenské snímky – jedna majoritná, jedna minoritná a film **Masaryk** je rovnocennou slovensko-českou koprodukciou. **Piata loď** v réžii Ivety Grófovej a film **Cez kosti mŕtvych** poľskej režisérky Agnieszky Holland napokon získali aj ocenenia.

Celých jedenásť dní (9. – 19. 2.) sa Berlín pýšil statusom svetovej filmovej metropoly. Davy filmových nadšencov a profesionálov zaplnili viac ako šesťdesiat premietacích sál prestížneho festivalu. Červené koberce pred Berlinale Palast čakali na kroky víťazov. A Slovensko zaznamenalo nečakane veľký úspech – dve snímky boli ocenené.

Vo svetovej premiére uviedol festival 12. februára film slovenskej režisérky Ivety Grófovej **Piata loď**. Ide o adaptáciu rovnomenného románu slovenskej prozaičky Moniky Kompaníkovej, ktorý vyšiel v roku 2010 a vyhral súťaž Anasoft litera. Snímka si zase okamžite po premiére získala berlínske publikum, ktoré ju ocenilo dlhým potleskom. Figurovala v sekcii Generation KPlus, kde o kvalitách filmov rozhoduje detská porota. Iveta Grófová ocenila na knižnej predlohe dvojité kódovanie, ktoré sa snažila preniesť aj do svojho filmu – ten sa tak stáva čitateľným aj pre deti, pre ktoré sú niektoré prvky ukázané viac v náznaču. Úplne iné odpovede zase vo filme či v knihe nachádzajú rodičia. Dvojité kódovanie sa v dobrom zmysle slova vyplátilo. Pri vyhlasovaní výsledkov sa všetky deti z poroty postavili pred plát-

no a **Piatej lodi** udelili Kríšťáľového medveďa za najlepší film. Svoje dôvody vysvetlili všetkým prítomným nasledovne: „*Vybrali sme kreatívny a autentický film. Je o dvoch deťoch, ktoré si vytvoria svoj malý svet podľa vlastných pravidiel. Príbeh sa nás veľmi dotkol a hercom sme naplno uverili.*“

Pre *Film.sk* sa na margo tohto výrazného úspechu vyjadrila režisérka Iveta Grófová: „*Získanie ceny na Berlinale bolo pre mňa naozaj veľkým prekvapením. O to viac, že o hlavnej cene našej súťažnej sekcie rozhodovala výlučne detská porota. Už na premiére počas Berlinale som mala obavu, ako budú deti náš film vnímať, keďže nejde výlučne o film pre detského diváka. Prekvapilo ma, že príbeh Jarky a Kristiána vtiahol rovnako deti aj dospelých.*“ Producentka Katarína Krnáčová dopĺňa: „*Pre film je to ideálny začiatok smerom k medzinárodnému publiku. Už počas trvania Berlinale film vzbudil záujem medzi zástupcami ďalších festivalov a verím, že ocenenie otvorí dvere aj tam, kam by si film inak len ťažko hľadal cestu.*“ S výsledným filmom bola spokojná aj autorka knižnej predlohy Monika Kompaníková.

Iveta Grófová s cenou Kríšťáľový medveď. ■ FOTO: Berlinale/Benjamin Cölle

Ďalším oceneným filmom sa na Berlinale stala novinka poľskej režisérky Agnieszky Holland **Cez kosti mŕtvych**, ktorá sa dostala do hlavnej súťaže. V rozsiahlej koprodukcii figurovalo s menšinovým podielom aj Slovensko. Snímka napokon získala Strieborného medveďa – Cenu Alfreda Bauera. Tá sa udeľuje celovečerným filmom, ktoré otvárajú nové perspektívy. Hrdinkou príbehu je postaršia inžinierka a amatérska astronómka Janina Duszejko. Miluje divé zvieratá a nenávidí tých, čo na ne polujú pre potešenie. Príbeh filmu vznikol na motívy knihy poľskej spisovateľky Olgy Tokarczuk. Na festivalový triumf snímky **Cez kosti mŕtvych** reaguje slovenský koproducent Jakub Viktorín: „*Som veľmi rád, že som mohol pracovať na takomto veľkom projekte a s takým profesionálnym a kvalitným štábom. A som takisto rád, že práca celého tímu okolo Agnieszky bola aj ocenená.*“ Zlatého medveďa za najlepší film získal v hlavnej súťaži maďarský titul **Teatról és lélekről** režisérky Ildikó Enyedi (mimočodom, hlavnú úlohu v ňom stvárnila Slovenka pôsobiaca v Maďarsku Alexandra Borbély).

Spomenúť treba aj slovensko-český film **Masaryk** režiséra Juliusa Ševčíka, ktorý festival uviedol v sekcii Berlinale Special, zameranej na mimoriadne filmové diela a pocty významným osobnostiam. Vo vedľajších úlohách snímky účinkujú aj slovenské herečky Zuzana Kronerová a Emília Vášáryová a herci Ján Greško a Ady Hajdu. Za kamerou stál Martin Štrba.

Na festivale prebiehal aj medzinárodný filmový trh European Film Market (EFM), kde sa už po dva-

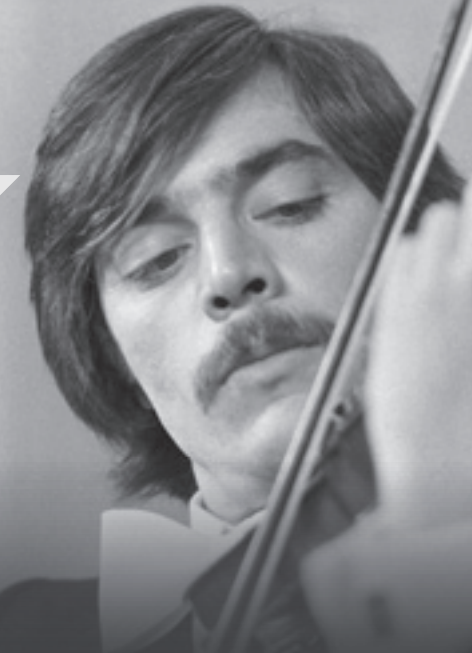
násť raz predstavila slovenská kinematografia v prezentačnom stánku. Túto prezentáciu zabezpečuje Slovenský filmový ústav a riaditeľ Národného kinematografického centra SFÚ Rastislav Steranka v tejto súvislosti povedal: „*Spolu s kolegami z Českého filmového centra a Slovinského filmového centra sme mali v srdci EFM, v Martin Gropius Bau, spoločný stánok Central European Cinema, kde nebola núdza o záujemcov o našu kinematografiu, a to nielen v prípade filmov, ktoré boli v oficiálnom programe festivalu. Stánok navštívilo mnoho zástupcov medzinárodných festivalov a informovali sa o našich filmoch. Okolo Piatej lode bol už od začiatku festivalu a filmového trhu cítiť veľmi pozitívny ruch, ktorý sa nakoniec potvrdil tým, že vo svojej sekcii vyhrala. Film Cez kosti mŕtvych si zase z hlavnej súťaže odniesol Strieborného medveďa. Takže Berlinale a EFM 2017 znamenali pre slovenský film veľmi pozitívny začiatok roka.*“

Na berlínskom festivale počas East European Brunch, ktorý organizuje Filmový festival Cottbus a koprodukčná platforma Connecting Cottbus, navyše získala študentka produkcie na VŠMU v Bratislave Radka Babincová cenu v podobe štipendia 4 500 eur od nemeckej spoločnosti GWFF. Štipendium umožňuje držiteľke účasť na zahraničnom vzdelávacom programe na jednej z elitných európskych alebo amerických univerzít podľa jej vlastného výberu.

Tohtoročný festival Berlinale naznačil, že pre slovenskú kinematografiu nastáva silný rok. ▲

Agnieszka Holland a Kasia Adamik s cenou za film **Cez kosti mŕtvych**. ■ FOTO: Berlinale/Alí Ghandtschi

JURAJ KUKURA

► **Petra Macháliková** (scenáristka a dramaturgička)

Oblíbený i oceňovaný slovenský herec Juraj Kukura, ktorý sa ako jeden z mála presadil v medzinárodnom kontexte, oslaví tento mesiac sedemdesiatku.

Pre film ho náhodou objavil režisér Ivan Balada ešte v čase, keď Kukura študoval na stavebnej priemyslovke. Vtedy sprevádzal svojho najlepšieho kamaráta na kasting a nakoniec získal jednu z hlavných úloh vo filme *Tri gaštanové kone* (1966). Po skončení priemyslovky vyštudoval herectvo na Vysokej škole múzických umení.

Už v roku 1970 získal angažmán v Divadle na korze, po jeho zrušení prešiel na Novú scénu a neskôr sa stal členom hereckého súboru v Slovenskom národnom divadle. Z mnohých divadelných inscenácií spomeňme aspoň jeho spoluprácu s režisérom Milošom Pietorom na Tajovského *Statkoch-zmätkoch* (1972), Molièrovom *Mizantropovi* (1972), Čechovovom *Platónovi* (1979) či Gogolovom *Revízorovi* (1982).

J. Kukura vo filme *Koncert pre pozostalých*.

Juraj Kukura bol zároveň vyhľadávaným televíznym hercom. Účinkoval napríklad v trojdielnom televíznom filme *Adam Šangala* (1972), v Párnického seriáli *Straty a nálezy* (1975) či v inscenácii Miloslava Luthera *Márió a kúzelník* (1976), ktorá získala ocenenie Strieborná nymfa na Medzinárodnom televíznom festivale v Monte Carle. Juraj Kukura si v pozoruhodnej adaptácii poviedky Thomasa Manna zahral hlavnú úlohu démonického potulného kúzelníka a hypnotizéra. Režisér Luther ho obsadil aj do ďalších televíznych projektov vrátane *Triptychu o láske* (1980) a *Nebezpečných známostí* (1980). „Pri našej spolupráci bol pán Kukura vždy invenčný, koncentrovaný, profesionálne plne disponovaný,“ uviedol Miloslav Luther.

Juraj Kukura si zahral aj vo viacerých celovečerných filmoch, medzi ktorými sú *Eden a potom...* (1970) v réžii Alaina Robba-Grilletta, *Javor a Juliana* (1972) Štefana Uhra, *Koncert pre pozostalých* (1976) Dušana Trančíka, *Krutá láska* (1978) Martina Ťapáka. V Čechách nakrútil *Stíny horkého leta* (r. F. Vláčil, 1977; herecká cena na MFF Karlove Vary), *Deváté srdce* (1978) Juraja Herza, *Božskú Emu* (1979) Jiřího Krejčíka, *Trhák* (1980) Zdeňka Podskalského a mnohé ďalšie. Spomenúť treba aj spoluprácu s Jurajom Jakubiskom, ktorý ho obsadil už do *Zbehov a pútnikov* (1968) a po hercovom návrate z emigrácie mu ponúkol prvú filmovú úlohu v snímke *Lepšie byť bohatý a zdravý ako chudobný a chorý* (1992).

Počas natáčania nemeckého seriálu *Via Mala* v roku 1984 bol Juraj Kukura v Československu odsúdený za opustenie republiky a zostal v zahraničí. Získal divadelný angažmán v Mníchove, onedlho v Hamburgu a neskôr pôsobil aj na scénach v Bonne, Bazileji či v Prahe. Účinkoval aj v mnohých nemeckých filmoch a seriáloch (napríklad *Miesto činu*, *Šťastnú cestu*, *Kobra II*).

Na Slovensku Juraj Kukura už roky vedie divadlo Aréna v Bratislave. Ako herec je okrem divadelných cien aj držiteľom Igrica a v roku 2015 mu na Art Film Feste v Trenčianskych Tepliciach udelili ocenenie Hercova misia. V rozhovore pre denník *Pravda* vtedy povedal: „Byť hercom nebolo môj sen. Snažil som sa byť novinárom aj všeličím iným, ale keď všetky pokusy nasmerovať svoj život inam skrachovali, začal som sa venovať tomu, čo asi viem robiť najlepšie. Herectvu.“ Už tento rok by sa mal divákom RTVS predstaviť v 13-dielnom koprodukčnom seriáli *Inšpektor Max*. ◀

• FOTO: archív SFÚ/V. Vavrek

Zjazd, voľby aj žihadlá

► **Milan Černák**

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Je rok volieb v eurozóne – a všetci tipujú, ako dopadnú. Jednoduchšie to bolo pred šesťdesiatimi rokmi, keď komentátor žurnálu spokojne konštatoval (*Týždeň vo filme* č. 21): „... na stole volebnej komisie sú správy, aké sa čakali...“ Voľby dopadli, ako sa čakalo – ináč nemohli.

Ale poďme po poriadku. V čísle 17 sa pracujúci pripravujú záväzkami na zjazd KSS (vypukol v č. 18), ale spravodajcovia si neodpustili ani kritiku. Pri nakrúcaní novoobjaveného gejzíru v Santovke si odsokčili do blízkeho Bánova, kde našli v dezolátnom stave kultúrny dom. Dokonca aj krčma v ňom bola zanedbaná.

Týždenník č. 18 priniesol reportáž o úspešnom očkovaní proti detskej obrne – už v roku 1960 sa ju podarilo v Československu úplne zlikvidovať. Sloboda v očkovaní sa dnes všemožne snaží tento ideálny stav zvrátiť.

Ani dážd nepokazil pracujúcim radostné oslavy 1. mája. Drienovskí Rómovia chodia po večeroch do školy bez rozdielu generácií (č. 19). Nevídané...

O týždeň (č. 20) získali v Zavare odstrelom starého komína 120 000 tehál na postavenie skladu. Medzinárodné preteky plochodrážnikov v Žarnovici mali európsku úroveň. Kto by si už dnes na ne spomenul?

Spravodajcovia nedali pokoj. Aj pri manifestačných voľbách (č. 21) našli nejakú škvrnu: týkala sa (ne)starostlivosti o pamiatky, konkrétne renesančného Vodného hradu v Bytči. Rakúšania nakrútili pre potešenie divákov pstruhy, ktoré za potravou preskakujú cez paličku a nechajú sa pohladkať.

Paľo Bielik nakrúcal scény filmu *Štyridsaťštyri* pri Stupave (č. 17) a Vlado Bahna *Poslednú bosorku* v Trnave (č. 20).

Ďalšia kritika sa týkala kúpaliska nad tunelom v Bratislave. Dodnes sa nič nezmenilo. Len čas...

Bryndzu sme úspešne exportovali do Rakúska (č. 23).

Do vydania č. 24 sa režisérovi podarilo vtesnať 13 šotov. Na Steinerovej ulici v Bratislave (dnes Krížna) sa začali vo veľkom stavať byty, v Novom Meste nad Váhom vyrobili prvý automat na balenie zmrzliny a v CHZJD vyvinuli dymogam, ktorý ničil muchy tak dôkladne, že sa neobjavili aj tri týždne. Aký vplyv to malo na ľudí, to sa nedozvieme. Čerešničkou na torte je prechádzka po Liptovských holiach s lúkami plnými rozkvitnutých snežienok a jarného šafranu. Škoda, že nie vo farbe. ◀

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – MAREC 2017

- 4. 3. – 14.30 hod. – **Týždeň vo filme 17/1957 a 18/1957** (repríza 5. 3. o 16.30 hod.)
- 11. 3. – 14.30 hod. – **Týždeň vo filme 19/1957 a 20/1957** (repríza 12. 3. o 16.30 hod.)
- 18. 3. – 14.30 hod. – **Týždeň vo filme 21/1957 a 22/1957** (repríza 19. 3. o 16.30 hod.)
- 25. 3. – 14.30 hod. – **Týždeň vo filme 23/1957 a 24/1957** (repríza 26. 3. o 16.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

Ženy v socializme – unikátna spoločenská sonda

KINO LUMIÈRE V MARCI:

odporúča sociologička
a filmová publicistka
Iva Baslarová

Rozprávka *Deváté srdce* Juraja Herza patrila vždy medzi moje najobľúbenejšie, predovšetkým vďaka svojej ponurosti a presahu do žánru hororu. Nikdy som nemala možnosť vidieť ju na plátne, preto by som si tento zážitok určite nedala ujsť. Trochu nostalgije človeku čas od času neuškodí, zvlášť v dobe, keď vznikajú rozprávky, na ktoré sa nedá pozerieť.

Medzi filmy, ktoré sa mi nikdy nezunujú, patrí aj snímka *Adéla ještě nevečeřela* Oldřicha Lipského. Komédia natočená podľa scenára Jiřího Brdečku rokmi nestráca na vtípnosti a pôvabe. Patrí medzi tie, z ktorých sa stále cítujú obľúbené „hlášky“ a ktoré sa vryjú do pamäti skvelými výkonmi vtedajších hereckých hviezd vrátane „rozvrkocenej“ Nade Konvalinkovej.

Z úplne iného žánrového súdka je snímka *Láska*. Michael Haneke patrí medzi mojich obľúbených tvorcov, dokáže na malom priestore natoľko exponovať emócie, že jeho snímky, naopak, nemusím vidieť opakovanne, pretože sa do mňa zahryznú raz a navždy. *Láska* na rozdiel od Hanekeho ostatných diel netematizuje násilie, intenzita atmosféry filmu však nie je o nič menšia, hoci nepredstavuje hlbokú obžalobu spoločnosti a ľudského konania, prinášajúceho beznádej, bolesť a prázdnotu. Odpoveď na to, čo je to láska, je v podaní tohto filmu vlastne očakávateľná, no napriek tomu veľmi originálna a – ako vždy – veľmi bolestná. Haneke je majster emocionálnej manipulácie, ktorá prináša silný zážitok a odhaľuje všetko to, čo ľudia radšej nechávajú zakryté. Kto nepozná Hanekeho prácu alebo ešte *Lásku* nevidel, mal by si urobiť čas a zároveň sa pripraviť na to, že z kina nebude odchádzať s ľahkou hlavou.

Tvorbu Davida Lyncha určite netreba predstavovať, jeho špecifický rukopis má svojich fanúšikov aj zarytých odporcov. *Sloní muž* z roku 1980 patrí medzi jeho najznámejšie a najúspešnejšie diela a od neskoršej Lynchovej tvorby sa dost líši. Lynch sa inšpiroval príbehom Johna Merricka, ktorý žil v 19. storočí v Londýne a pre ťažké telesné deformácie dostal posmešnú prezývku Sloní muž. Čiernobiely film ukazuje spoločenské limity pre odlišnosť a normalitu, podľa ktorých môže byť niekto takýto „ohavný“ zbavený ľudských práv a odsúdený na poníženie a zlé zaobchádzanie. Režisér dokáže bez toho, aby moralizoval, zaujať jasné stanovisko, odhaľujúce a odsudzujúce ľudskú krutosť a intoleranciu.

Za najzaujímavejšie z programu kina na marec však považujem unikátnu pásmo krátkych filmov s názvom *Ženy v socializme*. Možnosť vidieť podobné snímky, ktoré približujú život žien a ich špecifické roly v konkrétnej historickej epoche, máme zriedkakedy. ▲

Láska • archív SFÚ

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

MAREC 2017

- 1. 2. 1927 **Ivan Krivosudský** – herec (zomrel 4. 12. 2010)
- 2. 3. 1947 **Igor Latta** – herec
- 3. 3. 1922 **Bedřich Voděrka** – strihač (zomrel 5. 9. 1981)
- 5. 3. 1927 **Jozef Medved'** – režisér (zomrel 30. 8. 1984)
- 6. 3. 1927 **Ján Kováčik** – herec (zomrel 11. 9. 2016)
- 8. 3. 1927 **Jozef Suchý** – vedúci výpravy (zomrel 26. 4. 1985)
- 9. 3. 1927 **Hana Sarvašová** – herečka (zomrela 20. 7. 2011)
- 9. 3. 1942 **Csaba Török** – zvukový majster (zomrel 30. 12. 2012)
- 9. 3. 1957 **Ivan Laca** – herec
- 14. 3. 1922 **Karol Bakoš** – vedúci výroby (zomrel 3. 12. 1995)
- 14. 3. 1937 **Klotilda Kováčová** – skriptka (zomrela 9. 4. 2005)
- 15. 3. 1947 **Juraj Kukura** – herec
- 16. 3. 1942 **Karol Floreán** – režisér
- 18. 3. 1947 **Ivan Kauzlarič** – herec, vedúci výroby
- 18. 3. 1957 **Štefan Martausz** – režisér, animátor
- 25. 3. 1942 **Michal Dočolomanský** – herec (zomrel 26. 8. 2008)
- 27. 3. 1957 **Jaroslav Baran** – režisér, animátor
- 29. 3. 1947 **Leo Štefankovič** – scenárista
- 30. 3. 1937 **Vladimír Minarovič** – herec
- 31. 3. 1932 **Jozef Šafarka** – pomocný režisér (zomrel 9. 8. 1985)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2017

- Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
- zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Dňa 23. januára otvorila Európska komisia verejné konzultácie programu Kreativná Európa. Konzultácie sú súčasťou hodnotenia aktuálnej generácie programu a zároveň budú slúžiť ako východisko k novému programu, ktorý by mal platiť od roku 2021. Na konzultáciách sa môže zúčastniť ktokoľvek, nielen profesijné zväzy a organizácie, ale aj jednotlivci. Pripomienky, kritika i návrhy sú vítané. Konzultácie sa týkajú všetkých aspektov programu Kreativná Európa – prípadnej modifikácie programu, cieľov a nástrojov na ich dosiahnutie. Výsledky konzultácií budú súčasťou hodnotenia programu, ktoré sa pripravuje k polčasu jeho platnosti (rok 2018). Hodnotenie sa predkladá Európskemu parlamentu a bude verejne publikované. Link na konzultácie nájdete na našej webovej stránke www.cedslovakia.eu. Konzultácie sú otvorené do 16. apríla 2017.

Aktuálne uzávierky programu Kreativná Európa – MEDIA: - Výzva EACEA/25/2016, Podpora filmového vzdelávania, uzávierka je 2. marca 2017.

- Výzva EACEA/22/2016, Podpora vývoja videohier, uzávierka je 2. marca 2017.

► vs

Oprava: rozpočet filmu *Profesionálna cudzinka*

V tlačenej verzii mesačníka *Film.sk* 2/2017 sme v článku o dokumentárnom filme Anny Gruskovej *Profesionálna cudzinka* v rubrike Novinky (strana 13) uviedli nesprávny údaj o celkovom rozpočte tejto snímky. Publikovaná suma bola 46 827 eur, správny údaj má byť 35 527 eur. Za chybu sa čitateľom aj autorke filmu ospravedľujeme.

► red

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

TELEVÍZIA ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH FILMOV
Slovenské pondelky 2017

6. 3. ► 22.00 • **Kto odchádza v daždi...**

► M. Hollý, 1974, 84 min.

13. 3. ► 22.00 • **Stopy na Sitne** • V. Bahna, 1968, 90 min.20. 3. ► 22.00 • **Mŕtvi učia živých** • M. Hollý, 1983, 75 min.27. 3. ► 22.00 • **Šerif za mrežami** • D. Plichta, 1965, 93 min.

Zmena programu vyhradená!

KALENDÁRIUM

▼ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▼ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▼ **RECENZIA**

PROFIL

OHĽASY

REBRÍČKY

A JUBILÉÁ

**PREDAJ MESAČNÍKA FILM. SK: КИНОПЕЧАТЪ А И НЕ ПЕЧАТЪ / БРАТСТВА ► Klapka.sk – predajňa SFU (Grosslingová 4,3) ► Artforum (Kozia 20)
► Hummel Music (Kubušovičova 2) ► Martinus (Odohodná 26) ► Prospero – predajňa DU (Jakušovo nám. 12) ► Vrátnica VŠMU (Svoradova 2)
PEZINOK ► Artforum **BANŠKA BYSTRICA** ► Artforum **PREŠOV** ► Artforum **FILMOVÉ KLUBY** ► Kino Lumiera Bratislava – kino SFU (Špitárska 4)
► FK – Kino Junior Levice ► FK – Kino Stráža Martin ► FK – Kino Fontána Piešťany ► FK – Naoko Trnava**

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV**
SLOVAK FILM
INSTITUTE

ISSN 1335-8286

03
9 771335 828003

TRIAK.SK JE DIGITÁLNY MK SR 000 DV. Č. 01 917/08

